

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**HUKUK ÇEVİRİLERİNDE ORTAYA ÇIKAN ÇEVİRİ
SORUNLARININ BOŞANMA DAVALARI
ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sıla MUTLU

**Enstitü Anabilim Dalı : Çeviribilim
Enstitü Bilim Dalı : Çeviribilim**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Muharrem TOSUN

HAZİRAN - 2012

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

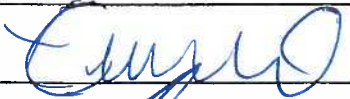

**HUKUK ÇEVİRİLERİNDE ORTAYA ÇIKAN ÇEVİRİ
SORUNLARININ BOŞANMA DAVALARI
ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sıla MUTLU

Enstitü Anabilim Dalı : Çeviribilim
Enstitü Bilim Dalı : Çeviribilim

Bu tez/.../2012 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Doç. Dr. Muharrem Tökm	Kabul	
Doç. Dr. Recep Alay	Kabul	
Yrd. Doç. Dr. A. Nürsen Durdağı	Kabul	

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygu olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Sıla MUTLU

12/07/2012

ÖNSÖZ

Çalışmamda sahne gerisinde yardımlarıyla çalışmamı kolaylaştıran, destekleriyle beni bu güne hazırlayan öyle değerli kişiler var ki, adları mutlaka anılmalı.

Öncelikle tez danışmanlığımı kabul ederek bu çalışmanın planlanıp bilimsel bir çerçeveye oturtulmasının her aşamasında birikimlerini benimle paylaşarak içeriğin oluşmasına büyük katkı sağlayan deneyimlerini benimle paylaşan ve desteğini esirgemeyen, sabır ve titizlikle bana yön veren değerli hocam Doç. Dr. Muharrem TOSUN'a, sürekli kapısına dayanan bir öğrenciyeye motivasyon vermekte hiç esirgeyici olmayan ve yol gösterici olan hocam Doç. Dr. Recep AKAY'a, Umutsuzluğa kapıldığım ve yorgun düştüğüm anlarda beni ayağa kaldıran ve gece gündüz demeden her zaman yardımına koşan bu günlere gelmemde büyük pay sahibi olan aileme ve dostlarıma sadece yanımda oldukları için değil, var oldukları, yaşarken zaman zaman ihtiyaç duyduğum o güzel gücü verdikleri için teşekkür ederim. Onlar olmasaydı, bu mücadeleyi göze alacak cesaretimin ve gücümün bir yanı hep eksik kalacaktı. İyi ki varsınız...

Sıla MUTLU

12/07/2012

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: ÇEVİRMEN VE ÇEVİRİ YÖNTEMİ	2
1.1. Kültürlerarası Etkileşimde Çeviri ve Çevirmen	3
1.2. Çeviride Eşdeğerlik Kavramı	5
1.3. Metin Sınıflandırması	16
BÖLÜM 2: HUKUK METİNLERİ VE ÇEVİRİ YÖNTEMİ	21
2.1. Kavram Olarak Hukuk	21
2.2. Hukuk Söylemi	22
2.3. Hukuki Metinlerin Karakteristik Özellikleri	23
2.3.1. Hukuk Dilinin Üslup Özellikleri	23
2.3.2. Hukuk Metinlerinin Zincirleme İşlevi	24
2.3.3. Hukuk Metinlerinin Katmanlık Özelliği	25
2.3.4. Hukuk Metinlerinin Grupsallık Özelliği	25
BÖLÜM 3: ALMAN VE TÜRK HUKUKU KARŞILAŞTIRMASI	26
3.1. Boşanma Hukuku Karşılaştırmasında Türkiye ve Almanya	26
3.2. Almanya ve Türkiye Boşanma İlamları Arasındaki Fark	27
3.3. Türkçe ve Almandaki Hukuk Metin Geleneği ve Dil Kullanımları	29
3.4. Boşanma İlamlarının Çevirisine Başlarken	30
BÖLÜM 4: TÜRKÇEDEN ALMANCAYA VE ALMANCA'DAN TÜRKÇE'YE BOŞANMA İLAMI ÇEVİRİSİ	33
4.1. Almanca'dan Türkçe'ye Boşanma İlamı Çevirisi	33
4.1.1. Kaynak Metin	33
4.1.2. Erek Metin	38
4.2. Türkçeden Almanca'ya Boşanma İlamı Çevirisi	42

4.2.1. Kaynak Metin.....	42
4.2.2. Erek Metin	48
4.3. Terimce	56
4.3.1. Türkçe – Almanca Terimce.....	56
4.3.2. Almanca – Türkçe Terimce.....	62
4.4. Türkçe Çevirinin Değerlendirilmesi	69
4.5. Almanca Çevirinin Değerlendirilmesi	72
SONUÇ.....	74
KAYNAKÇA	75
ÖZGEÇMİŞ.....	77

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Boşanma Hukuku Karşılaştırmasında Türkiye ve Almanya	26
Tablo 2 : Türkçe ve Almancadaki Hukuk Metin Gelenekleri ve Dil Kullanımları	29

Tezin Başlığı: Almanya’da Yaşayan Türklerin Boşanma Kararlarının Almanca’dan Türkçe’ye ve Türkçe’den Almanca’ya Çevirisinde Ortaya Çıkan Çeviri Sorunları

Tezin Yazarı: Sıla MUTLU

Danışman: Doç. Dr. Muharrem TOSUN

Kabul Tarihi:

Sayfa Sayısı: v (ön kısım) + 74 (tez)

Anabilimdalı: Çeviribilim

Bilimdalı: Çeviribilim

Her dil o toplumun kültürüyle kaynaşır ve ayrılmaz bir bütün haline gelir. Kültür nesilden nesile aktarılan gelenek halinde süregelen değerlerin bütünü olduğuna göre kültürde de bir aktarım söz konusudur. Çeviri de kültür aktarımının yollarından biridir. O halde kültürün çeviri üzerindeki belirleyiciliği de kaçınılmaz görülmelidir. Çeviride kültür aktarımı; iki kültürü bilen bir uzman olan çevirmenin gözüyle hedeflenen, erek kültürün alıcıları için erek kültürde bir metnin işleyişiyle bağıntılı olma anlamını kazanır. Çeviride kültür aktarımının gerçekleşebilmesinde eşdeğerlikten bahsedilir. Öyleyse eşdeğerlik de kültür yanlı bir kavramdır

Bu çalışmada çeviride sadakat kavramına değinilmiştir. Burada sadakat denirken ne kastedilmektedir? Sözcük ve tümce düzeyindeki bir bağlılıktan mı bahsedilmektedir yoksa bir metnin amaçladığı anlam veya etki düzeyindeki bir bağlılıktan mı bahsedilmektedir? Bir çeviri nasıl yapılırsa sadık olur, nasıl yapılmazsa sadık olmaz? Bunu belirleyen, her yerde geçerli olabilecek birtakım kurallar ya da normlar var mıdır? Varsa bunları kim, neye göre, nasıl ve neden belirlemiştir?

Anahtar Kelimeler: Çeviri, kültür aktarımı, çeviri sadakat, eşdeğerlik.

Title of the Thesis: Divorce Decisions of Turks living in Germany from German to Turkish and Turkish to German Translation Problems Arising in the Translation

Author: Sila MUTLU

Supervisor: Assoc. Prof. Muharrem TOSUN

Date:

Nu. of pages: v (pre text) + 74 (main body)

Department: Translation

Subfield: Translation

Every language is integrated with the culture of its people and it forms an inseparable unity. Since culture is the whole of values that are passed down from one generation to the next in the form of traditions, a transfer is also of concern in case of culture. Translation is, therefore, one of the ways of cultural transfer. Accordingly, determinacy of culture on translation must be perceived inevitable. Transfer of culture in translation means that the function of the text for the target receptors in target culture should be in relevance with that of the text in source culture, from the point of view of translator who is an expert in both cultures. Here, equivalence is of main concern in the transfer of culture. As a consequence, equivalence is also a culturally oriented term.

The present study focuses on the term of faithfulness in translation. Here, what is meant by faithfulness? Is it a kind of faithfulness on word or sentence level? Or is it a kind of faithfulness on semantic or contextual level? Which translation strategy is faithful and which is not? Are there established rules or norms that determine faithfulness? If there are, who determined them according to which principles and how?

Keywords: Employee Transfer of culture in translation, faithfulness and equivalence in translation

GİRİŞ

Bu çalışmada “Alan Metinleri” içerisinde yer almakta olan “Boşanma Kararları” çeviri açısından ele alınacaktır. Ülkemizden iş, eğitim, evlilik gibi nedenlerle Almanya, Avusturya, İsviçre gibi Almanca konuşulan ülkelere göç etmiş olan Türk vatandaşlarının daha fazla sayıda yaşıyor olması sebebiyle Almanca’dan Türkçe’ye ve Türkçe’den Almanca’ya bireysel çeviri faaliyetlerine sık rastlanmaktadır. Ancak Türkiye ile bahsi geçen ülkelerin kanunları ve kültürleri arasında fark olması nedeniyle Almanca’dan Türkçe’ye ve Türkçe’den Almanca’ya yapılan hukuki metinlerin çevirisi sırasında çevirmen farklılıklardan doğan çeviri sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Bahsi geçen ülkelerde yaşayan Türk vatandaşlarının talep ettikleri çeviriler içerisinde “boşanma kararlarının” çevirisinin de oldukça fazla yer alması sebebiyle çalışmada Almanca’dan Türkçeye ve Türkçe’den Almanca’ya yapılan boşanma kararlarına yer verilecektir.

Çalışmanın amacı, bu noktadan hareketle sık sık karşımıza çıkan hukuki metinler arasında yer alan Almanca “boşanma kararlarının” dilimize Türkçe boşanma kararlarının ise Almanca’ya çevirisinde çevirmenin karşılaştığı çeviri sorunlarına değinmek ve bu sorunların giderilebilmeleri konusunda öneriler sunmaya çalışmaktır.

BÖLÜM 1: ÇEVİRMEN VE ÇEVİRİ YÖNTEMİ

Çeviri insanoğlunun yüzyıllar boyunca farklı toplumlarla iletişim kurma gereksinimi sonucu ortaya çıkmıştır.

Çevirinin; zoraki bir gereksinim, kaçınılmaz bir ihtiyaç, çok büyük bir sorumluluk, evrensel bir mekanizma, çağımızda vazgeçilmez bir olgu, toplumlararası bir iletişim aracı gibi öznel tanımlarının yanı sıra; bilim dalı, sanat dalı, kültür elçisi uygarlıklar rehberi gibi edebi açılımları da yapılmıştır. Ancak en yalın hali ile ifade etmek gerekirse herhangi bir dilde yazılmış bir metnin, konuşmanın çevirmen tarafından bir başka dile çevrilmesidir şeklinde tanımlayabiliriz.

Çeviri denince, herhangi bir dilde yazılmış bir metnin ya da konuşmanın tercüman denilen uzmanları tarafından bir başka dile çevrilmesi gibi hemen herkesin aklına ilk olarak klasik ve basit bir tanım gelse de; yıllardır çeviriyle alakalı pek çok kişi tarafından, edinilen bilgi ve birikim tecrübeleri doğrultusunda, kimi kısmen de olsa birbirine benzeyen, kimi birbirinden oldukça farklı pek çok çeviri tanımı ortaya atılmıştır.

Çevirinin *“bütün çağlarda karşımıza çıkan bir etkinlik, çeşitli uygarlıklar arasında köprü kuran, değişik toplumlardan bireyleri birbirine yaklaştıran, her tür kültürel değeri, içinde oluşturduğu tarihsel ve toplumsal çevrenin dışına taşıyan, o çevreden olmayan kişilerin yararlanmasına sunan, uygarlıklar arası bir iletişim ve bildirişim aracı”*(Vardar,1981:173) olduğu ifade edilmiştir ki bu en geniş perspektifli güncel tanımlardan birisidir.

Türkiye’de “çeviri” konusunda çalışmalar yapmış olan Akşit Göktürk’ün tanımlaması ise “Çeviri: Dillerin Dili” adlı kitabında şu şekildedir: *“Çeviri yalnızca anlamın yabancı bir dilden bir dile aktarımı değildir... Başka dillerin tanımladığı başka dünyaların tanıtılmasıdır”* (1999:14)

Çeviri konusuna bir tanımlama getiren diğer bir isim de Werner Koller'dir. Çeviriyi metin bağlamında ele alan Koller (1987) yine bu doğrultuda çeviriyi şu şekilde tanımlamaktadır;

"Çeviri, kaynak dildeki bir metni amaç dildeki metne götüren, bunu yaparken de amaç metinle kaynak metin arasında bir çeviri (ya da eşdeğerlik) bağı kuran dilsel-metinsel bir işlemin sonucudur. "(Aktaran: Rıfat,1995:44)

Bir başka çeviri tanımı, "sadece kaynak dil ve erek dil arasında sözcüksel ve dilbilgisel bir eşdeğerlik kurabilme becerisi değildir. Aynı zamanda kaynak dildeki bildiriye deyiş anlam, işlev ve kültürel bakımdan da en doğal biçimde aktarabilme becerisidir. Çeviride eşdeğerlik sözünden aynı olmak anlamı çıkarılmamalıdır. Zira aynı dilde bile bir yazının iki basımı çoğu zaman aynı değildir. Bu nedenle çeviride tam eşdeğerlik sağlamak hayli zor görünmektedir" (Boztaş,1993: 55-65). Bu tanımdan da destek alarak ve bir çeviride işlevselliğin sağlanmasının gerekliliği öznel kabulü ile beklenen işlevselliği sağlayabilmek için tam yetkin olamasa da eşdeğerlik yönelimli çeviri mantığında hareket edilmesi gerektiği savunulabilir.

Çeviri etkinliğini yine değişik bir bakış açısıyla tanımlayan Anton Popoviç ise çeviriyi: "Bir metnin, biçimsel modeli kurulacak biçimde yeniden kodlanması" (Popovic,1987:9) şeklinde tanımlar. Popoviç' in bu tanımlamasından yola çıkarak çeviri, kaynak dildeki iletinin kodunun çözümlenmesini takiben, amaç dilde bu iletinin yeniden kodlanarak alıcıya verilmesi şeklinde tanımlayabiliriz.

Vurgulanması gerektiğini düşündüğüm nokta çevirinin sadece diller arası bir aktarım olmadığıdır. Dilek Dizdar (2006:5-6) çeviri olgusunu ürün odaklı bir bakış açısıyla incelerken toplumsal ve kültürel öğelerin öneminin ön plana çıktığı ve ayrıca çevirinin sadece diller arası değil kültürler arası bir eylem olduğunun da unutulmaması gerektiğini savunur.

1.1. Kültürlerarası Etkileşimde Çeviri ve Çevirmen

Kültür kavramı TDK sözlüğüne göre; "tarihsel toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler, bunları yaratmada ve sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü olarak tanımlanmaktadır."

Her dil o toplumun kültürüyle kaynaşır ve ayrılmaz bir bütün haline gelir. *Kültür* nesilden nesile aktarılan gelenek halinde süregelen değerlerin bütünü olduğuna göre *kültürde* de bir aktarım söz konusudur. Çeviri de *kültür* aktarımının yollarından biridir. O halde kültürün çeviri üzerindeki belirleyiciliği de kaçınılmaz görülmelidir. Çeviride *kültür* aktarımı; iki kültürü bilen bir uzman olan çevirmenin gözüyle hedeflenen, erek *kültürün* alıcıları için erek *kültürde* bir metnin işleyişiyle bağıntılı olma anlamını kazanır.

Kültürün kuşkusuz incelendiğinde her bilim dalı ile ilişkisi olduğunu görebiliyoruz. Çevirinin ilişkili olduğu bilim dalları arasında ise en büyük payın *kültüre* ait olduğunu görebiliyoruz. Tüm metin türlerini bile bir kenara bırakacak olursak sadece bilim dallarıyla ilgili çevirilerin yapıyor olması bile bunu zaten açıkça ortaya koymaktadır.

Çeviri etkinliği bir nevi dünyayı izleyebildiğimiz pencerelerden biridir aslında. Bilinmeyen kültürleri tanımamıza farklı olanla kaynaşmamıza imkan sunar. Çok *kültürlülüğe* zemin sunar.

Bir uzman olarak çevirmenin kaynak ve erek metin arasındaki köprü görevini görüyor olmasından dolayı hem zor bir görevi üstlenmekte hemde büyük bir sorumluluğu üzerinde taşıdığını söyleyebiliriz. Bu görev ve sorumluluğun zorluğunun temelinde ise kuşkusuz kültür kavramının çok yönlü olması yatar. Nasilki her toplumun hatta her bireyin zihninde *kültür* kavramıyla ilgili farklı çağrışımlar oluşabiliyorsa toplumun bir parçası olan çevirmenlerde de bu kavramla ilgili farklı alımlamalar sözkonusu olabilir. Kaynak ve erek kültür arasında *kültür* kavramını farklı alımlamalardan dolayı doğabilecek kopukluklar işlevsel bir çevirinin oluşabilmesine engel teşkil edebileceğini söyleyebiliriz. Toury (1995) çevirinin en çok erek kültür için yapıldığının üzerinde durur. Çevirinin erek kültürde hizmet etmesi gereken hedeflerin koşullandırdığı üzerinde durmanın yanı sıra çevirinin bu amacı gütmesi gerektiğini de ifade eder.

Çeviriyi ve çevirmeni *kültür* bağlamında değerlendiren Toury (1995) çeviride kültür odaklı bu çalışmasında norm kavramı üzerinde durarak çevirmenin çevirideki karar alma sürecini açık ve net bir biçimde ortaya koyduğundan dolayı çok önemli bir yere sahip olmuştur. Toury'nin kuramına göre çevirmen, içinde yetiştiği kültürün bir parçası ve çeviriyi yapacağı erek kültüre göndermeler yapan bir iletişim işlevi üstlendiğinden

çeviri yapma aşamasında bazı sorunlarla karşı karşıyadır ve bunlardan tamamen bağımsız hareket edemez.

Toury, çevirinin gerçekleşmesi sürecine etki eden normları şu şekilde sınıflamıştır:

- 1. Öncül Normlar:** Çevirmenin gerçekleştireceği çeviri hakkındaki önyargılarını ifade eder.
- 2. Süreç Öncesi Normlar:** Metnin altyapısının incelenmesi sonucunda çevirmenin metin hakkındaki düşüncelerini ifade eder.
- 3. İşlem Normları:** Çevirmenin çeviriyi gerçekleştirmesi sürecinde dilsel ve yapısal tabanda aldığı kararlar ve yaptığı uygulamaları ifade eder.
- 4. Ürün Normları:** Çevirmenin, ortaya çıkardığı çeviri ürününü kabul edilebilirlik ve yeterlik açısından hangisine daha çok yaklaştırdığını ifade eder

(Aktaran: Rıfat,2004:233-254)

Bu normlar çevirmenin kaynak ve erek metin arasındaki ilişkiyi süreç ve ürün bağlamında nasıl kurguladığı ve konumladığı ile ilgilidir. Çevirinin aslında erek kültürün beklentilerine ve erek kültüre ulaştıracak olan ki bu çevirmende yayınevi de olabilir, göre şekillenecektir. Dolayısıyla bu normların hangisinin kaynak metni erek metine dönüştürmesinde ağırlık kazanacağını erek kültürün beklentileri belirleyecektir.

1.2. Çeviride Eşdeğerlik Kavramı

Çevirinin tanımı ve kültürle ilişkisi tartışmalarının yanında, çeviri kuramcılarının üstünde en çok durdukları mesele “sadakat” olmuştur. Kimisi sadık çevirinin sözcüğü sözcüğüne yapılan çeviri olacağını savunurken, kimisi de asıl olanın anlam olduğunu, kaynak metnin anlamını veren çevirinin sadık olduğunu belirtmiştir. Çeviri kuramcılarını “sadakatsizlikle” suçlanan çevirmenin davranışını anlamak için bu konuya eğilmişlerdir. Sözelimi, Toury (1994) hedef dilin kültüründe belli normların ve kuralların olduğunu, insanların yaşayışlarını şekillendiren bu normların çevirmenin tercihini ve çevirisini de kaçınılmaz olarak şekillendireceğini belirtmiştir. Toury’ye göre, çevirinin sadakatini etkileyen en önemli etmenler hedef dilin kültürünün normlarıdır.

Peki nedir o zaman sadakat? Çeviride sadakat denirken ne kastedilmektedir? Sözcük ve tümce düzeyindeki bir bağlılıktan mı bahsedilmektedir yoksa bir metnin amaçladığı anlam veya etki düzeyindeki bir bağlılıktan mı bahsedilmektedir? Bir çeviri nasıl yapılırsa sadık olur, nasıl yapılmazsa sadık olmaz? Bunu belirleyen, her yerde geçerli olabilecek birtakım kurallar ya da normlar var mıdır? Varsa bunları kim, neye göre, nasıl ve neden belirlemiştir?

Anton Popovic eşdeğerliği dilsel, dizisel, biçimsel ve metinsel olmak üzere dörde ayırmıştır. Bu ayrıma göre; dilsel: sözcük düzeyinde eşdeğerlik, dizisel: yatay düzlemde sözdizimsel ya da dilbilgisel eşdeğerlik, biçimsel: metnin değişmez anlamı düzeyinde eşdeğerlik ve metinsel: metnin şekil ve biçim düzeyindeki eşdeğerlik kastedilir. Bunlar birbirleriyle sürekli olarak bağlantı içerisindedir ve aralarında en önemlisi biçimsel eşdeğerliktir çünkü yerine göre biçimsel eşdeğerliği korumak üzere örneğin sözcük düzeyindeki eşdeğerliğin göz ardı edebileceği belirtilmiştir (Yazıcı 2005: 83–84).

Özlem Berk, çeviri için “...genellikle iki dil arasında gerçekleştirilen yazılı bir aktarım işlemi ya da bu şekilde aktarılmış ve kendisinden özgün metinle birtakım *eşdeğerlik* ilişkilerini gerçekleştirmiş olması beklenen bir metin olarak anlaşılmaktadır.” demektedir (2005:101).

Çeviri, "sadece kaynak dil ve erek dil arasında sözcüksel ve dilbilgisel bir *eşdeğerlik* kurabilme becerisi değildir. Aynı zamanda kaynak dildeki bildiriye deyiş, anlam, işlev ve kültürel bakımdan da en doğal biçimde aktarabilme becerisidir. Çeviride eşdeğerlik sözünden aynı olmak anlamı çıkarılmamalıdır. Zira aynı dilde bile bir yazının iki basımı çoğu zaman aynı değildir. Bu nedenle çeviride tam *eşdeğerlik* sağlamak hayli zor görünmektedir”(Boztaş,1993:55-65). Bu tanımdan da destek alarak ve bir çeviride işlevselliğin sağlanmasının gerekliliği öznel kabulü ile beklenen işlevselliği sağlayabilmek için tam yetkin olamasa da *eşdeğerlik* yönelimli çeviri mantığında hareket edilmelidir.

Göktürk'e göre; "Çeviri sadece sözcüklerin ya da anlamlarının yabancı bir dilden tanıdık bir dile aktarılması işi de değil, aynı zamanda başka dillerin tanımladığı başka dünyaların tanıtılmasıdır da ve bu bağlamda, çeviri ayrı diller arasında ortak ve bambaşka bir dil, adeta dillerin dilidir." (Göktürk,1999:14). Wills (1977:292) ise;

eşdeğerlik kavramını, “*kaynak dil metninin içerik ve üslup özelliklerinin erek dil metninde tam olarak yansıtılması*” biçiminde tanımlar.

Koller (1987) makalesinde *eşdeğerliği*; biçimsel ve dinamik eşdeğerlik (formale und dynamische Äquivalenz) şeklinde iki gruba ayrılmaktadır.” Bu yoruma dayalı olarak biçimsel *eşdeğerlik*, kaynak dildeki bildirinin erek dildeki denkliğinin içerik ve biçim bakımından incelenmesinden oluşur ve bire bir çeviri amacı söz konusu olduğu söylenebilir. Aynı yorumdan hareketle dinamik eşdeğerlik, kaynak dil metninin erek dile doğal bir şekilde aktarılması olarak anlaşılabilir. Burada eşdeğer etki amaçlanarak, erek dil okurunun kültürüne uygun ve hiçbir yoruma gerek duymadan onu anlayacağı şekilde aktarılmanın gerekliliğinden söz edilebilir.

Koller (1983:211) kaynak metnin çevirisine geçmeden önceki aşamada metne aşağıdaki soruların sorulması gerektiğini dile getirir;

- a. Metnin dilsel özellikleri nelerdir?
- b. Metnin içeriksel özellikleri nelerdir?
- c. Metnin dilsel-biçimsel özellikleri nelerdir?
- d. Metnin biçimsel-estetik özellikleri nelerdir?
- e. Metindeki dil kullanımının alıcıya yönelik özellikleri nelerdir?

Koller *eşdeğerlik* ölçütlerini şu şekilde oluşturur;

1- Düzanlamsal eşdeğerlik (Denotive Äquivalenz) :

Dil üstü gerçeklikle ilgili özgün metinde verilen bilginin erek metine aktarılması gerekir. W. Koller, bunu “düzanlamsal eşdeğerlik olarak tanımlar.

2- Yananlamsal eşdeğerlik (Konnotive Äquivalenz) :

Anlatımların coğrafik uzantıları, toplumsal kullanımlar gibi öğelerin oluşturduğu dilin biçimine saygı duyulmalıdır.

3- Metin normlarında eşdeğerlik (Textnormativer Äquivalenz):

Özgün metnin türüne uygun olmalıdır; yemek tarifleri bir hukuk metni gibi

yazılmaz diyerek Koller, “Metin türü gelenekleriyle ilgili eşdeğerlik ” terimini kullanır.

4- Edimsel eşdeğerlik (Pragmatischer Äquivalenz) :

Çeviri, anlaşılması için erek okurun bilgilerine uyarlanmalıdır. Burada “Dil kullanımsal eşdeğerlik” söz konusu.

5- Biçimsel eşdeğerlik (Formale Äquivalenz) :

Son olarak, çeviri metnin biçimi, özgün metne benzer estetik etkiyi yaratmalıdır.

Koller’in bu beş kriterini göz önünde bulundurduğumuzda çevirmenin, kaynak ve erek dilleri kullanım konusundaki uzmanlığının yanında kaynak metnin vermek istediği mesajı da alınmaması gerektiğini bilmesi gerektiği savunulabilir. Kuşkusuz bu mesajı alınmamasında metin türünün tespiti çevirmenin işini kolaylaştıracaktır. Çünkü metin türüne bağlı olarak dilsel, biçimsel ve işlevsel eşdeğerlik gibi noktaların hangisinin öncelik sağlayacağı bu aşamada önem kazanacaktır.

Eşdeğerlikten yola çıkan kuramlar arasındaki tutarsızlıklar da bu kavramla ilgili çelişkiler ortaya çıkarmıştır. Yazıcı’ya göre (2007:88-90) Newmark bilimsel yapıtlarda anlamsal çeviri sınıflaması ile “sözcüğü sözcüğüne” çeviriyi desteklerken, Koller hiyerarşik sırayla düzanlamsal, yananlamsal, metinsel ve son olarak da dil kullanımsal eşdeğerliği ileri sürmüştü ve bu tür eşdeğerliği sağlamak için de yer değiştirme, açıklama, kısaltma gibi sözcüğü sözcüğüne olmayan yöntemleri desteklemiştir.

Ek olarak, Yazıcı (2007) eşdeğerliğin değişim aşamalarını beş ana başlık altında derlemiştir;

- 1. Eşitlik aşaması:** Kaynak metinle erek metin arasında bire bir eşdeğerlik düşüncesi hakimdir.
- 2. Benzerlik aşaması:** Çevrilemezlik kavramının gündeme gelmesiyle birlikte çeviride eşitlikten çok benzerlik olabileceği düşüncesi güçlenmiştir.

- 3. Farklı düzlemlerde eşdeğerlik aşaması:** eşdeğerliği sadece dil düzleminde arayarak sınırlı tutmak yerine biçimsel düzlemde eşdeğerlik ve edimsel düzlemde eşdeğerlik düşünceleri de ortaya çıkararak güç kazanmıştır.
- 4. Farklı eşdeğerlik aşamalarının hiyerarşik sıraya konulma aşaması:** Çevirinin anlamına ve bağlamına uygun olarak her düzlemde eşdeğerliğin aşamalı olarak yerine getirilmesi düşüncesinin yaygınlaştığı aşamadır. Buna göre çevirinin edimsel etkisine yaratmak için biçimsel, anlamsal ve biçimsel eşdeğerlik göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin Chesterman'ın sözdizimsel, anlamsal, edimsel şeklindeki sınıflandırılması çevirmenin çeviri yaparken farklı işlemler uygulaması gerektiği anlamına gelir.
- 5. Eşdeğerliğe çevirmenin karar vermesi aşaması:** Çevirmen hangi boyutlarda eşdeğerliğe ne ölçüde ağırlık vereceğini gördüğü ihtiyaca göre belirler. Ve bundan sonra gerekli stratejileri uygular.

Görüldüğü gibi eşdeğerlik kavramına kuramsal olarak yeterince açıklık getirilmiş olması yanı sıra, ortak “tek bir doğru” kuram yakalanamamış ve eşdeğerlik kavramının, farklı metin türlerine göre çok boyutlu bir kavram olarak karşımıza çıktığını görülmektedir.

Çevirinin bir kültürel aktarım eylemi olduğu gerçeğinden yola çıkarsak, çeviride metinlerin karşılıklı ilişkiler içerisinde anlam kazandığını söyleyebiliriz. Kültürlerarası aktarım olarak değerlendirebileceğimiz çeviri eyleminde, metin türünün, metinlerin içerik ağırlığının metnin anlamlandırılmasında çok önemli bir yeri olduğunu savunulabiliriz. Kuşkusuz ki çevrilecek metnin türünün çevirmeni çeviri aşamasında yönlendirmesi gerekir.

Reiss'e göre çevirmenin hem amaç dil hem de kaynak dil kültürlerini çok iyi bilmesi, aynı zamanda metnin türünü de göz önünde bulundurması gerekir. “*Übersetzungstheorien*” adlı eserinde Radegundis Stolze (1989:109), Reiss'ın metinleri aşağıdaki gibi sınıflandırdığını söylemektedir.

- İçerik ağırlıklı metinler (inhaltsbetonte Texte)
- Biçim ağırlıklı metinler (formbetonte Texte)

- Çağrı ağırlıklı metinler (appelbetonte Texte)

Stolze'nin tanımlamalarından hareketle dil, kültür ve metin türü unsurlarının dikkate alınmasıyla erek dile aktarılan kaynak metnin, erek dil alıcısı tarafından rahatlıkla anlaşılması ve böylece iletişimsel eşdeğerliğin (*Alm. kommunikative Äquivalenz*) sağlanması mümkün olabilir.

Çeviribilimde araştırmalar, çeviri edimine dönük belli başlı ve nesnel sayılabilecek bulgu ve 'kurallar' sunabilir. Bunları açıklamak gerekirse, başlıca şu önermeler geçerlidir:

- a) Çeviri, bir çevirme etkinliği olarak iki temel aşamaya bölünmektedir,
- b) Çeviri etkinliğindeki ilk aşamaya 'makro-stratejik aşama', ikinci aşamaya ise 'mikro-stratejik araştırma' diyoruz.
- c) Makro-stratejik aşamada , 'karar' verilir. Mikro-stratejik aşamada 'tercihler' yapılır. (Bu arada: bir karar, doğru veya yanlış olabiliyorken, tercihler iyi/kötü olabilmektedir. Bazı durumlarda da yanlış tercih listesinden iyi sonuçlar çıkabilir.)
- d) Makro-strateji araştırması, çevri-yöntemsel evredeki araştırmaların bulgularına dayandırılır. Buradaki karar, çeviri yöntemi bağlamında alınır. Bu aşamadaki tüm işlemler kaynak dil düzlemine dönük yürütülür. (Bu arada: kaynak dil, örneğin Çince bile olabilirken, araştırma dili pekala Türkçe de olabilir; erek dil ise yine ayrı bir dil, örneğin Almanca olabilir; buradaki "kaynak/erek dil düzlemi" kavramalarının bu bakımdan iyi anlaşılması gerekmektedir.)
- e) Mikro-strateji araştırması, çeviri-eleştirisel evrenin bulgu ve çıkarımlarına dayandırılır.
- f) Makro-stratejideki karar, yanlış veya doğru olabiliyorken, mikrostratejideki tercihler iyi veya kötü olabilmektedir.
- g) Tek bir karar verilir, birçok tercih/seçenek oluşturulur. Bu bağlamda verilen kararlar "tek" iken; tercihler, çok seçmeli olabilirler.
- h) Karar, soyutlamayı öngörürken, tercihler her bakımdan dil- teknikselveya dil-materyal odaklı işlemlerden oluşur.

i) Çevirim yönteminin araştırılması, göreceli olarak disiplinler-arası ve çeviribilimsel bir işlem olarak öngörülmektedir.

j) Makro strateji araştırmasına ‘çevir’ araştırması, mikro-strateji aşamasına ise ‘metin oluşturma aşaması’ diyoruz.

k) Çeviri aşamasındaki, elde edilen olgu, aslında tek dilde bir boyuttan

başka bir boyuta çevrilen bir şeydir. Buradaki karar doğrultusunda ortaya çıkan şey, kararın yanlışlığını ortaya koyabilmektedir. Bu durumda, aynı yanlış kararda, bilimsel işlemlerde bir hatanın yapıldığı anlamı çıkar. (İşçen,2002:160,162)

Görülüyor ki bir çevirmen belli durumlarda kendince ana boyutları belirlemeye çalışarak bu boyutlara göre çeviri yapmak durumunda kalabilir. Çeviride erek okurun dili ve/veya kültürel öğeleri ile bir eşdeğerliğin kurulup, kaynak metnin uyandırdığı etkinin erek dilde de uyandırılmasının ve böylece çevirinin amacına varılmasının ön koşul olduğu sonucuna varabiliriz. Bu noktadan hareketle “çeviride sadakat” ilkesinin bu şekilde anlaşılmasının gündeme geldiğini ve bu anlayışın zaman içerisinde daha da önem kazandığını söyleyebiliriz.

Hans Vermeer ve Katharina Reiss (1984:147) tarafından ortak olarak yazılan kitapta ele alınmış olan amaca yönelik çeviri kuramı, kitabın birinci bölümünde, Vermeer “*Skopos*” kavramını bağdaşıklık ve kültür düzeyinde, ikinci bölümünde de Reiss yeterlik ve eşdeğerlik kavramını çeviriye işlevsel yaklaşım açısından irdelemiştir.

Hans Vermeer, Skopos Kuramı’nda, “çeviriye ilişkin eylem”de en belirleyici etmenin çevirinin “amaç”ı olduğunu söyler. Çeviriyi başlatan konumundaki “işveren” muhakkak ki bu çeviriden bir yarar beklemekte, çevirinin belli bir amaca hizmet etmesini ummaktadır. “İşi” alan çevirmenden bu kuramda “uzman” olarak söz edilir; çevirmen işverenle yaptığı görüşmeler neticesinde belirlenen amaç doğrultusunda eyleme girişir ve eylemi sonuçlandırır (Vermeer, 1989:178).

“Skopos” daha sonra Christiane Nord (1997:81-88) tarafından geliştirilerek tüm metin türleri için (yazınsal metinler de dahil) amaca yönelik işlev ilkesi doğrultusunda uygulanabilir bir model haline getirilmiştir. Buna göre Nord, çeviri alanında üç tür amaç olduğunu öne sürer:

- a) Çeviri sürecinde çevirmence hedeflenen genel bir amaç (para kazanma, tanınma, iş edinme v.b.)
- b) Hedef metince hedef durum içinde hedeflenen iletişimsel amaç (okuyucuyu bilgilendirmek)
- c) Belirli bir çeviri yöntemi ve süresince hedeflenen amaç (sözcüğü sözcüğüne çeviri, serbest çeviri v.b).

Vermeer ve Nord'un "Skopos" adım verdikleri bu yaklaşım amaç, hedef, niyet ve işlev (İng. aim, purpose, intention, function) unsurlarını içerir.

Skopos kuramı bir anlamda, çevirmenin özgürlüğünü ve sınırlarını skopos ve işveren belirler; fakat bazı durumlarda çevirmenin kendisi işi yaratır ve amacı belirler; yani bu durumda çevirmen işi yapan kişi olmakla birlikte bu işte işveren rolünü de üstlenmiştir. Bu sav bize çevirmenin kararlarının, kaynak metni ve kültürü kendine hedef almadığını, doğrudan erek dil metin geleneğini ve kültürünü dikkate aldığını göstermektedir.

Bu kuramda çevirmen iş, işveren ve uzman konumunu aldığından çeviri sürecini belirleyen etmenleri belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Aslında genelde silik bir siluet olarak kalan çevirmenin, izlediği yol ve gerçekleştirdiği eylemlerden dolayı ön plana çıktığını bu kuramda gözlemleyebiliriz. Bu yolla da erek metnin işlevsellik kazandığı sonucuna varılabilir. Yani çeviriyi, çevrilmek üzere verenin değil de çevirmenin okuyucu kitlesine göre belirlediğini dikkate alarak, işlevselliğin yüksek düzeyde olduğu metinlerin ortaya çıktığını savunabiliriz.

Skopos kuramı ile birlikte çeviriyi artık salt bir metne bağlı olan durağan ve anlamı kesinleşmiş bir kaynak metne göre değil, erek okurun kendi dilinin niteliklerine, metnin olduğu ortama, zamana, koşullara göre ele almak, çeviri çalışmalarında daha tutarlı ve bütünsel bir yaklaşımın geçerlilik kazanmasını ön plana çıkarmıştır ve bu bağlamda eşdeğerlik kavramı tamamen amaca yönelik olarak yeniden şekillenmektedir.

Çeviride sadakatle ilgili olarak;

Newmark'a (1988:292) göre“Çeviri bir dilde verilmek istenen mesajın aynı anlamı aktaracak şekilde bir başka dilde ifade edilmesidir” der.

Königs (1985:29-47) ise; “Çeviride kaynak dil ve kaynağın çevrildiği bir başka dil (hedef dil) arasında birebir sözcüksel bir ilişki veya uyuma yok ise, çevirmen, çevirinin geri kalan kısmında yeterli denkliği sağlamak için bazı zihinsel süreçler kullanacaktır. Bu süreçler sırasıyla;

1. Kaynak dil içi çeviri
2. Çevrildiği dildeki metin içinde açıklama
3. Çevrildiği dildeki metinde açıklama
4. Silme
5. Ödünç almadır”.

Levy'nin (1976) bu konudaki bakış açısı “Çevirmen, çeviride güç olan sözcük ve deyimlerin asla kısaltma ya da çıkartma yoluna da gitmemelidir. Çünkü çevirmenin bu tür yıldırıcı, göz korkutucu sorunlara çare bulma yükümlülüğü vardır” (Aktaran: Boztaş,1993:57) şeklindedir.

Çeviri sürecinde sadakat zahmetlidir, değiştirme, düzenleme gerektirir. Çevirmen bilinçli olarak çevirdiği eserin özelliklerinin aynısını yaratmaya çalıştığında, yani “yüksek sadakati” amaçladığında da ortaya çıkan çeviri tek ve son değil, bir seçenektir. Çevirmen kimliğiyle bakınca da durum bu, çeviri araştırmacısı kimliğiyle de. Çünkü olan, yaşanan bu. Sonrası eleştirinin alanı ama bilimsel ya da popüler olsun, ölçütlü eleştirinin. Oysa çeviri yapanlar bile çeviriden söz eder ya da eleştirirken çelişkiye düşüyorlar. Yapılan (kararların belli bir duruma, döneme göreliği) ile anlatılan (sadakat söylemi) arasında bir uçurum olabiliyor (Bulut, 2006 :11-12).

Çevirmen üzerinde çalıştığı metnin türünü (yazınsal ve yazınsal olmayan metin) dikkate alarak yazınsal metinlerde yüzeysel bir benzerlik yaratmaya, öte yandan yazınsal olmayan bilgilendirici metinlerde yüzeysel benzerlik ögesini ikinci plana atarak metni erek dilde yeniden inşa etmeye girişir. Bunu yaparken biçimsel eşdeğerlik, anlamsal eşdeğerlik, biçimsel eşdeğerlik ve edimsel *eşdeğerlik* boyutlarına ne ölçüde ağırlık

vereceği çevirmene bağlıdır. Çevirmenin sorumluluğu bunu da kapsamaktadır. Metni erek kitlede uyandırmak istediği etkiye göre oluşturur. Metnin erek okur kitlesinde hangi işlevi göreceği bence en önemli hareket noktasıdır, bu noktada çevirmenin hangi ögeye sadık kalacağını belirlemesi söz konusudur. Burada çevirmenin yaptığı, çevirinin birincil amacı olarak erek kitledeki işlevini en iyi biçimde gerçekleştirmeye çalışmaktır.

Çevirileri erek dilde beklediğimiz, amaçladığımız (skopos) işlevsellik doğrultusunda yapmaya çalışıyoruz ve bu doğrultuda bize en çok destek olmasını beklediğimiz kavram ise *eşdeğerlik*. Ancak eşdeğerlilik ise biçimsel eşdeğerlik, anlamsal eşdeğerlik, biçimsel eşdeğerlik ve edimsel eşdeğerlik boyutlarında farklı olarak değerlendirilebilmekte, nasıl ve ne ölçüde değerlendirilmesi gerektiği ise işverenin amacına (skopos) bağlı olarak çevirmen tarafından yapılmaktadır. Bu mantık çerçevesinde tanımladığımız işlevselliğin aranışı skopos kuramıyla birlikte daha belirgin bir çerçeveye oturmakta ve eşdeğerlik kavramını amaç merkezli olarak yönlendirmektedir. Yönelime uyan ve yöneten çevirmene, işlevselliğin sağlanması açısından önemli sorumluluk bu şekilde yüklenmiştir.

Peki, erek okurun işine yarayacak işlevsel bir metnin oluşturulabilmiş olması o çevirinin kaynak metnin eşdeğeri olduğunu söyleyebilmek için yeterli midir? Bu sadakatle ilgilidir, eğer çevirmen kaynak metne sadık kalarak başarılı bir çeviri gerçekleştirdiyse, bu durumda erek metnin işlevselliği ile kaynak metnin işlevselliği birebir aynı olamasa bile, olabilecek en yüksek pozitif korelasyonda gerçekleşecektir ki bunun garantisini bize sadakat kavramı vermektedir. Bu bağlamda sadakat bize, işlevselliği ve dolayısıyla eşdeğerliği sağlamaktadır.

Diğer bir taraftan da çok güçlü bir çelişki vardır ki, daha önce de ifade ettiğimiz gibi: her çevirimiz eksiktir aslında, ister bilimsel, ister edebi, ister ticari, ister hukuki bir çeviri olsun, öncelikle çevireceğimiz metin ne mana, ne kelime, ne de cümle kurgusu açısından hiçbir zaman birebir, eşdeğer olarak kaynak metinle birebir aynı olmayacaktır. Çünkü yeryüzünde bir diğerinin aynısı olan iki farklı dil yoktur. Dolayısıyla her çeviride bir şeylerin kaybolması ve değişmesi kaçınılmazdır. Bunları bilerek ve çevirmen olarak, en iyi yorumladığımız durumda dahi bir kaynak metnin eşdeğerlik ve işlevselliğini erek metine birebir dönüştürmemizin zorluğunda, bir de iki dilin ve de kültürün birbirlerinden olan farklılıklarını göz ardı ederek ve sadece kaynak metne her ayrıntısı

ile sadık kalarak yaptığımız çeviride, erek dile taşımak istediğimiz işlevsellik ve bağıntısıyla eşdeğerlikten uzak kalmış olacağız.

Çevirinin “bir yorum sanatı olduğu” anlayışı Alman dilbilimci Friedrich Schleiermacher tarafından ileri sürülmüştür. Böylece burada klasik çeviri anlayışı önemini yitirmiş, çeviri artık içeriği anlam ve yorumlama işi olarak görülmeye başlanmıştır (Aktaş,1996:5).

Asıl konuya gelirsek skopos kuramındaki amaç, erek dizge normlarına göre çeviri yapmaktır ve bu yüzden sadakat anlamına gelen metinlerarası bağdaşıklık yerine metiniçi bağdaşıklık ön plana çıkmaktadır (Yazıcı 2005: 150–151). Ama bu sefer de erek dizge normlarına bağlılık gündeme gelmektedir. Vermeer de bağ(ım)lılığı (loyalty) kültür bağımlı bir terim olarak öne sürer ve sadakat gibi kaynak metne bağlı dar anlamlılıktan kurtarır. Çevirmenin amacı doğrultusunda en başta aldığı karar, kaynak dizgeye ya da erek dizgeye bağlı olarak hareket etmek olabilir ve duruma göre değişebileceği için sabit değil değişkendir. Sadakat ilkesi de bu karara göre değerlendirilirse kapsamı genişlemiş olur ve kültür bağımlı bir belit olarak bağ(ım)lılık belirti kapsamına girer (Yazıcı 2005: 150–151).

“Çevirmenlere gazete ve dergilerde yöneltilen eleştirilere (olumsuz olanlara) bakınca hep çevrilen metne “sadakat”e odaklandıklarını görürüz. Okurlar çeviride “yaratıcılığı” çevirmenin sadakatsizliği, etik dışı davranışı sanabilirler ama hiçbir çevirinin “mutlak” sadakat ürünü olamayacağı, İncil’in çevirisinde bile kültüre göre kavramsal uyarlamalar olabileceği anlatılırsa düşünceleri değişir” (Bulut,2006:11-12). Kanımca Alev Bulut burada o kavramsal uyarlamaların aslında sadakat adına alınmış olan kararlar olarak değerlendirilebileceği üzerinde duruyor. Belki de; sadakati “çeviri amacına sadakat” olarak anlamak gerekir. Bazı durumlarda erek metnin işlevi kaynak metnin işlevinden tamamen farklı olsa da.

Hukuk metninin çevirisi edebi metin çevirisinden farklı olarak gerek çevirmen gerek çeviriyi daha sonra kullanacak olan tarafları hatalı bir çeviri olması durumunda hukuki açıdan güç durumlara düşüreceğinden, metin içeriğine sadık kalarak çevrilmeli. Burada sadakatten kastedilen kaynak metnin işlevselliğini koruyarak erek metinde de yaşatmak olmalıdır. Yani hedef metnin verdiği iletiye sadık kalmaktır diğer bir anlamda.

Biçimsel eşdeğerlik (Formale Äquivalenz) göz önünde bulundurulduğunda ise hukuki metinlerin belli bir formu olduğunu gözlemleyebiliyoruz. Sözgelimi mahkeme ilamlarını incelediğimizde ilk sayfada davanın künyesi diyebileceğimiz, davalı davacı duruşmayı yürüten adli merciinin bilgisi tarafların avukatlarına ait bilgiler ve son sayfada ise esas karar maddelerinin yer aldığı görebiliyoruz. İkinci planda metnin biçimsel içeriğinin korunması yine bir mahkeme kararı formatına uygun olmasını sağlayacağından hukuki merciiler tarafından da kabul edilebilir bir metin olmasına olanak sunacaktır. Çünkü bürokraside erek metnin kaynak metnin ruhunu yansıtmaya her zaman yeterli olmayabilir.

1.3. Metin Sınıflandırması

Çeviribilimin uygulamalı dilbilimin içerisinde doğarak sonrasında ise gelişip bağımsız bir bilim dalı olarak var olduğu bilinmektedir. Bu gelişme sürecinde sözcük veya tümcelerin yanı sıra “*metin*” kavramı önem kazanmaya başlamıştır. “*Metin*” kavramının araştırma konusu olmasına karşılaştırmalı dilbilimin de katkısı olmuştur. Bu gelişmeyle birlikte sözcük ya da tümceler tek başlarına değil, hepsinin bir arada bulunduğu metin olgusu içerisinde incelenmeye başlamışlardır. Devamında ise çevirinin metin tipleri ve buna bağlı olarak metin tipi özellikleri ve özelliklerine göre sınıflandırma modelleri çalışmaları da hız kazanmaya başlamıştır.

Günümüzde kaynak dildeki iletinin kodunun çözümlenmesinde ve erek dile aktarılmasında metin türünün ve özelliklerinin de dikkate alınmasının gerekliliği göz ardı edilemez bir önem kazanmıştır.

Metin sınıflandırmasıyla ilgili çalışmaları olan Doğan Günay 8 farklı metin tipinden söz etmektedir (2001:265) Bu sınıflandırmada bilgilendirici metinleri

“*açıklayıcı metin tipi*” içerisinde ele alır. Bu metin tipinin temel özelliklerinden birisi

olarak alan terimcesinin kullanılmasının bilgi verici olmasıyla ilişkilendirilebileceğini belirtmiştir (Günay, 2001:267). İçerik bakımından açıklayıcı metin tiplerini bilgi verici ve öğretici olmak üzere 2 gruba ayırmaktadır (Günay, 2001:270-271).

Bu sınıflandırmada kanun, yönetmelik, tüzük, ceza maddeleri ile kullanma kılavuzu,

gibi metinleri *bilgi verici* metin tipi içerisinde ele alır.

Günay'ın metin tiplerini sınıflandırmasında metinlerin dilbilgisel yapılarını dikkate alarak oluşturması çeviri açısından ele alındığında yetersiz kalmıştır. Özellikle açıklayıcı metin tipinin temel özellikleri arasında saydığı teknik terimler kanun, yönetmelik, montaj kılavuzu gibi metinlerde de yoğun olarak bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bu metinler, belli uzmanlık alanlarına özgü olup farklı dilsel özellikler taşımaktadır (Günay, 2001:275).

Metin sınıflandırması konusunda önemli bir isim de Katharina Reiss'dır. Çeviri ve metin tipleri ilişkisi konusunda kendi görüşlerini ortaya koyan Reiss, Almanya'da çeviri alanında büyük ilgi uyandırmıştır.

Reiss'e göre çevirmenin hem amaç dil hem de kaynak dil kültürlerini çok iyi bilmesi, aynı zamanda metnin türünü de göz önünde bulundurması gerekir. Reiss "*Betik Tipi ve Çeviri Yöntemi*"(Reiss,1999:309) adlı yazısında çevirmenlerin, yazarın yönelimlerini anlatıma kavuşturabilmek için bir dili nasıl kullandığını da araştırmaları gerektiğini söyler.

Bu bilgiden yola çıkarak çevirmenin doğru bir çeviri stratejisi belirleyebilmesinde metin türünün tespiti kuşkusuz işini kolaylaştıracaktır. Metin türünün tespitinde *kullanmalık metinler* ve *yazınsal metinler* olmak üzere genel bir sınıflandırma yapılır. Bu sınıflandırma doğru olmakla birlikte yetersizdir. Çünkü her ikisi de *kullanmalık metin* olan bir reklam metniyle, bir hukuk metninin çeviri stratejileri oldukça farklıdır. Yine aynı şekilde *yazınsal metin* olarak, deneme türünden bir yazıyla, bir lirik şiirin çeviri süreçleri de farklılık gösterir. Bu belirsizliğin önlenmesine Reiss'ın önerdiği çözüm metinleri işlevlerine göre tanımlamaktır. "*Übersetzungstheorien*" adlı eserinde Radegundis Stolze, Reiss'ın metinleri aşağıdaki gibi sınıflandırdığını söylemektedir. Buna göre yazar metin türlerini işlevlerine göre;

- *İçerik ağırlıklı metinler (inhaltsbetonte Texte)*

- *Biçim ağırlıklı metinler (formbetonte Texte)*

- *Çağrı ağırlıklı metinler (appelbetonte Texte)*

olarak sınıflandırır.

İçerik odaklı metinlere *gazete haberleri, ticari yazışmalar, belgeler, ders kitapları, raporlar ve çeşitli bilimsel içerikli* metinler örnek gösterilebilir. Elbette bu metinlerin de biçimsel özellikleri vardır ancak temel amaç bilgi iletme olduğu için biçimsel özellikler ikinci planda kalmaktadır. Bir metin *içerik odaklı* olarak tanımlanır tanımlanmaz, çeviri yöntemine de karar verilmiş olur. Bu tür metinlerde içeriğin hiçbir değişikliğe uğramadan aynen aktarımı gerekir. Bunun gerçekleşmesi için metnin biçimsel özelliklerinin erek dilin ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş olması gerekir.

Biçim odaklı metinler söz konusu olduğunda Reiss öncelikle *biçim odaklı* metin ifadesiyle neyi kast ettiğini açıklar: Yazarın ne söylediği kadar nasıl söylediğinin önemli olduğu metin türüdür. Bu türde yazar, bilinçli veya bilinçsizce kullandığı biçimsel öğelerle metinde estetik bir değer yaratır. Bu biçimsel öğeler, metnin içeriğini etkilemekle kalmaz bunun da ötesine geçerek, sanatsal bir anlatımın oluşumuna hizmet ederler. Bu sanatsal anlatım, erek dilde ancak benzer anlatım olanaklarının kullanılmasıyla yeniden üretilebilir. Bu yüzden de *biçim odaklı metinler* için eşdeğerlik tanımı her iki dilde de benzer etkiyi yaratacak birbirlerini karşılayan ifadelerin bulunup kullanılmasıyla sağlanabilir.

Yazarın biçimi, uyaklar, söz sanatlarının kullanımı, ölçü gibi biçimsel etkiyi yaratan öğeler salt şiirde değil, nesir türündeki metinler için de önemlidir. Eleştirmen, çevirmenden bu öğeleri nasıl ele almasını beklemelidir? *İçerik odaklı* metinlerde biçimsel özellikler ihmal edilebilir, *yazınsal metinlerde* birincil öneme sahip bu öğelerin ihmal edilmesi düşünülemez. Asıl yapılması gereken erek metinde benzer bir estetik değer yaratılmasıdır. Bu da yeni eşdeğer biçimsel öğelerin yaratılmasıyla mümkün olur. *Biçim odaklı* metin çevirisinde çevirmen, kaynak metni körü körüne taklit etmeyecek, ama kaynak dilin biçimsel özelliklerini dikkate alarak ve ondan esinlenerek, erek dilde benzer yapılar oluşturacak ve böylelikle kaynak metnin kaynak okur üzerinde yarattığı etkiye benzer bir etkiyi, erek okur üzerinde yaratacaktır. Bu yüzden de *biçim odaklı* metinlerin çevirisi kaynak dile göre uyarlanır. Bir başka deyişle çeviri kaynak dil odaklı olmalıdır. Böylece eleştirmenin görevi de, çevirmenin, kaynak metni erek okura getirip getiremediğinin incelenmesi olacaktır.

Çağrısız odaklı metinler ise sadece, belli bir dil formu içinde bilgi taşıyan metinler olarak tanımlanamazlar. Bu metinlerin alıcı kitle üzerindeki dil üstü etkisi önem

kazanır. Bunlara; *reklam, tanıtım, propaganda* metinleri, *vaaz ve dua* metinleri gibi metinler örnek gösterilebilir. Bu metinler belirgin bir amaca hizmet edilmek üzere üretilmişlerdir. Bu tür metinlerin çevirisinde çevirmen, kaynak metnin yazılış amacını esas alarak, kaynak metinden hem içerik hem de biçimsel özellikler bakımından ödün verebilir. Çünkü temel amaç, erek okur üzerinde dil üstü çağrısalsal bir etki yaratabilecek bir metin üretmektir.

Reiss yine yukarıda bahsettiğimiz yazısında, yazarın *içerik ağırlıklı* metinlerde bir içeriği betimleyebilmek için dilin bilgi verici olanaklarından yararlandığını, biçimsel ağırlıklı metinlerde sanat dilinin, anlatıcının ve anlatımının ön plana çıktığını vurgulamaktadır. Çağrısalsal ağırlıktaki metinlerde ise yazarın okuyucunun etkinliğini ön plana çıkarmak için dilin işlemsel olanaklarından yararlandığını söylemektedir. Reiss, bu bağlamda metinleri şu şekilde sıralar:

1. *Bilgilendirici Metinler (Informative Texte)*

2. *Anlatımcı Metinler (Expressive Texte)*

3. *İşlemsel Metinler (Operative Texte)*

Bu sınıflandırmaya şu şekilde açıklık getirmiştir;

1. Grup: Dilin betimleme işlevinin baskın olduğu metinlerde, yazarın amacı anlam aktarımı ve bilgilerin iletilmesidir. Metinler, bilgi vermek (haber, rapor, kaynak kitaplar), aktarmak (felsefi metinler, dini metinler) veya saptamak ve ortaya koymak (yasa, anlaşmalar) için yazılır. Bu tip metinlerde dil, bilgi taşıyıcısı durumundadır. Bu işlevi taşıyan metinler betimleyici metin tipi olarak adlandırılmıştır.

2. Grup: Dilin öncelikle ifade işlevi taşıdığı metinlerde, dilin kurgusal ve çağrısalsalsal olanakları yaratıcı bir biçimde kullanılmıştır. Burada metnin temel görevi içeriği estetik olarak ifade ederek aktarmaktır. Bu metinler ifadenin vurgulu olduğu metin tipi olarak tanımlanır.

3. Grup: İletişim kuramı açısından dilin işlevi bir metnin iletişim işleviyle birebir uyum sağlamak durumunda değildir. Dilsel iletişim olgusu bir şey iletmek isteyen bir “gönderen”, bir şey iletmek istenen bir “alımlayıcı” ve gönderenin alımlayıcıya

iletmek istediği Şey zerine bir “nesne” ya da “olgu”dan oluşur. Metinde baskın durumda olan nesne ise, metinde konu ön plandadır ve bu durumda metin konuya yönelik bir metindir.

Kuşkusuz metnin vermeyi amaçladığı mesajı erek dilde de eksiksiz verebilmesi için çevirmenin eseri çevirirken tüm bu özellikleri göz önünde bulundurması gerektiği nin önemi daha da artmaktadır.

Metin sınıflandırmalarına yönelik bu bilgiler ışığında “*hukuki metinler*” bilgilendirici olmaları nedeniyle erek dilde de kaynak dildeki işlevini yine aynı konumda yerine getirmek durumunda olduğu için, çevirmenin de erek metni oluŐurma aŐamsında bu amacı göz önünde bulundurması gerekecektir.

BÖLÜM 2: HUKUK METİNLERİ VE ÇEVİRİ YÖNTEMİ

2.1. Kavram Olarak Hukuk

İkel insan topluluklarının var olduğu dönemlerden başlayarak günümüze kadar her dönemin ihtiyaçlarına göre gelişerek gelen hukuk kuralları ahlak kurallarından farklı olarak günlük yaşamımızı düzenleyen bir gereklilik olmuştur.

Tarihin her döneminde insanlar kendi aralarında kurdukları ilişkilerini bu kurallar çerçevesinde yürütme çabası içine girmişlerdir. İnsanlar yaşamlarını geliştirdikçe bu kuralları da gelişen koşullara cevap verebilir niteliği yakalayana kadar aynı paralelde geliştirmeye devam etmişlerdir. Hukuk kuralları yine toplum hayatını düzenleyen ahlak kurallarından farklı bir nitelik gösterirler. Hukuk kurallarının en belirgin özelliği bu kurallara uymanın devletin zorlayıcı gücüyle sağlanmış olmalarıdır. Bu kurallara aykırı davranışın yasal bir yaptırım gücüyle karşılaşması beraberinde adalet güven ve huzuru kısmen sağlamış, hatta belli bir ölçüde barışçıl bir yaşama da zemin sunduğunu savunabiliriz.

Hukuk Sosyal hayatın bir düzen içinde olması için kişilerin gerek birbirleriyle gerek toplumla olan ilişkilerini düzenlemek için devlet tarafından yaptırıma bağlanmış kurallar biçimi olarak açıklanabilse de tam bir tanım verebilmek zordur. Kant, kendi zamanı için;”hukukçular hala hukukun tanımını aramakla uğraşıyorlar” sözleriyle eleştirmiştir. Her geçen gün ile beraber hukuk kavramına ait yeni tanımlamaların yapılmasından, günümüzde hukuk kavramını tanımlamaya yönelik arayışların devam ettiğini söyleyebiliriz.

Hukuk kaynaklarına bakıldığında kimin tanımladığı bilinmemekle birlikte karşımıza sıklıkla çıkan güncel tanımlar olarak;

"Hukuk, toplumun genel menfaatini veya fertlerin ve toplumun ortak iyiliğini sağlamak amacıyla konulan ve kamu gücüyle desteklenen kaide, hak ve kanunların bütünüdür".
Ya da daha yaygın bir tanımıyla *"Hukuk, adalete yönelmiş toplumsal yaşama düzenidir."* tanımları verilebilir.

2.2. Hukuk Söylemi

Hukukun gelişmesi alanlara ayrılması bu alanda bir jargonun da ortaya çıkmasını sağlamış ve bu alanda çalışmaların yapılmasının gerekliliği gündeme gelmeye başlamıştır. Hukuk söylemi ile ilgili çalışmalar hem akademik dünyadaki bilimsel gelişmelerin hem de daha geniş anlamda toplumsal eğilimlerin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Bir Metin türü olarak uzmanlık alanı metinleri sınıfına giren hukuk metinleri vekalet, sözleşme, yönetmelikler, mahkeme kararları vs. gibi günlük hayatımızda sık sık karşımıza çıkan bu metinler her ülkenin hukuk normlarına göre düzenlenmektedir.

“Günüümüzde hukukun ilgi alanına giren konular çoğalmış ve çeşitlenmiştir. Hukuk dili iletişimsel amaca, bağlama, katılımcılar arasındaki sosyal ve profesyonel ilişkilere ve bunlar gibi pek çok faktöre bağlı olarak değişen farklı türlerden oluşmaktadır. Bunlara örnek olarak davalar, dava dilekçeleri, yasalar, mahkeme kararları, görgü tanığı sorguları, yönetmelikler ve sözleşmeler verilebilir” (Bhatia 1993: 101).

Küreselleşmenin hız kazanmasıyla farklı dil ve kültürel yapıları sahip insanları ve ülkeleri birçok alanda yapılan faaliyetlerde ve işbirliklerinde buluşturmayı başarmıştır. Bunun sonucunda ortaya çıkan mevzuatların, yapılan anlaşmaların bir dilden diğer bir dile çevrilmesi gerekliliği doğmuştur.

Bu konuda Tahsin Aktaş yaklaşımını şu şekilde ifade etmiştir..*“Eğitimimizin, kültürümüzün, bilgi ve becerilerimizin gelişmesi, çağın düşüncesini yakalamamız, ona ayak uydurmamız, yahut onun gelişmesine katkıda bulunmamız gibi etkenler hep çeviri işleminin yapılmasını zorunlu hale getirmektedir.”* (Aktaş,1999:5)

Bu noktadan hareketle tıp dili, teknik dil gibi hukuki dili de kapsayan özel alan dili içeren metinlerinin çevirisinin günlük yaşamımızda daha da önem kazandığını söyleyebiliriz.

2.3. Hukuki Metinlerin Karakteristik Özellikleri

2.3.1. Hukuk Dilinin Üslup Özellikleri

Hukuk metnlerinin alan metinleri sınıflandırmasına girme nedeni hukukun özel bir uzmanlık alanı olmasındandır. Bu nedenle hukuk metinleri özel bir dil yapısına da sahiptirler. Hukukun geniş sınırları olan kapsamlı bir alan olmasından dolayı hukuk dilinin de kendine özgü bir jargonu ve kapsamlı bir terminolojisi vardır. Hukuk terminolojisini öğrenme, yeni bir dil öğrenmeye benzer.

Bu dil, hukuk alanında iletişimi sağlayan ortak dilsel yapılardan oluşmuş ancak ortak dilden de alan diline özgü terminolojiyi içermesinden dolayı ayırt edici özellikler taşıyabilecek kadar farklılıkları taşıyan bir dildir. Söz dizimi açısından ortak dile bağımlıdır. Ortak dilde sık kullanılan cümle yapılarının hepsinin kullanılmamasıyla birlikte bazılarının ise daha fazla kullanıldığını gözlemleyebiliriz.

Bu konuya Groffier şöyle bir yaklaşım sunmuştur; *“Hukuk dili, bulunduğu ülkenin tarihi, kültürü, politik ve siyasi yapısından dolayı ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Nedeni ise hukuğun, “sosyal düzenin yansıması” olmasıdır; dolayısıyla her ülkenin kendine özgü bir hukuk dili vardır. Böylece hukuk alanında yapılan çevirilerle, sadece bir yabancı dilden diğerine değil, bir hukuk sisteminden yabancı bir dildeki başka bir hukuk sistemine de geçmiş oluruz”*. (Groffier, 1990:319)

Bu düşünceden yola çıkarak hukukun toplumsal eğilimlerin bir ürünü olarak ortaya çıkan sosyal bir olgudur ve kültürel bir ürün olduğunu savunabiliriz. Dolayısıyla normları ile ifadeleri o dili yaratan toplumun özel ürünü olmaları nedeniyle içinde bulunduğu kültürün önemli ve belirgin bir toplumsal dokusunu taşımaktadır.

“Hukuk, sosyal bir olaydır, bir kültürün ürünüdür ve dolayısıyla normları ile ifadeleri o dili yaratan toplumun özel ürünüdür. Hukuki metnin kuralcı yapısı, hukuk dili, hukuk sistemlerinin sosyopolitik çeşitliliği, hukuki metinlerin içeriği ve dokümantasyon sorununun öğretilmesi hukuk çevirisinin beş önemli kriteridir.” (Gémar,1979:37-38).

Buradan hukuki metinlerde kaynak dilden erek dile doğrudan bir aktarımın yapılamayacağını sonucuna varabiliriz.

“Bir metnin çevrilmeden önce okunması gerekir. Bu okuma eylemi ise iki aşamada yapılmalıdır: ana fikri, yan fikirleri, mantık ilişkisini anlamak için hızlı bir okuma ve tüm detayları anlamak için ikinci bir okuma. Böylece, bir metin öncelikle genel olarak, sonra da teknik olarak anlaşılacaktır” (Lederer, 1994:142-143).

Çevirmenin hukuk metnlerinin karmaşık yapısını göz önünde bulundurarak kaynak metni kendi olgusu içinde anlayıp erek dilde yeniden ifade edebilmesi ancak yeterli alan bilgisini edinebilmesi ile mümkün olabilir. Vermeer bu konuda “Teknik alan çevirisinde çevirmenin uzman konumuna çıkmasının, hem onun arka plan bilgisini genişletmesine(konu alan bilgisini), hem de araştırma yöntemlerini geliştirmesine bağlıdır” düşüncesini öne sürerek alan bilgisinin çevirmeni uzmanlaştırdığına değinir.

2.3.2. Hukuk Metnlerinin Zincirleme İşlevi

Hukuk metnlerinin uzmanlık metni sınıflandırmasına girmesi nedeniyle genel anlamda bilgilendirici bir işlevi de bulunur gibi bilgilendirici metin olmasının yanında hukuk metinleri de düzenleyici görevi olan hukukun düzeninin bir parçası olmalarından ötürü “düzenleyici” görevi de vardır. Hukuki metinlerde yer alan tüm detaylar dava konusu olmaları durumunda yasalar göz önünde bulundurularak değerlendirilecektir. Hukuki metinlerin özel bir alan olan hukuk alanı nezdinde dolayısıyla yasalar göz önünde bulundurularak çevrilmeleri gerekmektedir.

Hukuki metinlerin yasal bir belge olmalarından ötürü “*belgesel*” bir nitelik taşıdıkları da aşikar.”*Hukuk metnlerinin bu belgesel niteliği, başka işlemlerin başlamasına neden olur. Hukuk metnlerinin bu düzenleyici özelliğini somutlaştırmak üzere hukuk belgelerinin bu özelliğini “zincirleme işlev” diye adlandırmak istiyorum*” (Eruz, 2000: 92).

Eruz bu tanımlamasını şu şekilde örneklendirmiştir; Medeni Kanun’un 134’üncü maddesi boşanmalarla ilgili düzenlemelerde bulunur. Bu yasa metninden hakim boşanma davası sürecinde yararlanır, tarafları boşar ve tarafları bu madde uyarınca boşadığını boşanma ilamında belirtir. Bu kararın kesinleşmesiyle tarafların boşandığı nüfus kütüğüne geçer. Taraflardan biri yabancı ise boşanma ilamı vatandaş olduğu ülkenin diline çevrilir. O ülkenin yetkili mercilerine iletilir.

2.3.3. Hukuk Metinlerinin Katmanlık Özelliği

Hukuk metinlerinde katmanlıktan söz ederken sırasıyla biribirini takip eden bir evraklar dizisinden bahsedebiliriz. Bu kavramı açıklamak için bir örnek vermek gerekirse;

Eruz'un (2000) verdiği örnekten yola çıkarak bir şirket tüzüğü öncelikle noter tarafından tanzim edilir, birinci katmanı noterin basılmış değişmez bu matbu kağıdı olsun, ikinci katmanı ise tüzük metni ve ilgili imzalar teşkil etsin, üçüncü katman noterin belgeyi düzenlediğine ilişkin kimlik bilgilerinin tasdiği oluştursun.

“Kaynak metinde eşsüremliler olarak yapılmış aslında art süremliler yapılmıştır ve çevirmen çeviri sürecinde bu art süremliliği hedef kitlenin anlayacağı şekilde belirtmek durumundadır” (Eruz, 2000:94). Çevirmenin çeviriye başlamadan önce bu katmanlığı alılmayıp, bu katmanlığın işlevini de doğru bir şekilde erek metne aktarabilmesi gerekir.

Eruz (2009) bu konuya ek olarak; *“Burada esas olan katmanların sayısı değildir, bu sayılar ikiden başlayıp değişebilir, önemli olan çevirmenin bu katmanların varlığını görebilmesi ve çevirisini ona göre basamaklandırmasıdır. Çevirmen çeviri sürecinde bu katman ve özelliklerini saydamlaştırabilme edincine sahip olmalıdır, böylece eğer bir aksaklık varsa, ne olduğunu anlayıp bir iletişim uzmanı olarak çevirinin işlerliği doğrultusunda çeviri işini verene yardımcı olabilsin”* (Eruz, 2000:94) açıklamasını dile getirmiştir ki bu açıklamadan çevirmenin grupsallık özelliğinin farkında olmasının işlevsel bir erek metin oluşturabilmesi aşamasında taşıdığı önemi vurgulamış oldu.

2.3.4. Hukuk Metinlerinin Grupsallık Özelliği

Hukuki belgelerin gruplar halinde işleme konulduğunu göz önünde bulundurduğumuzda grupsallık özelliği taşıdıklarını görebiliyoruz.

Yine Eruz'dan (2009) bir örnek vermek istersek bir öğrencinin üniversiteye kayıt işleminden yola çıkabiliriz. Bu kayıt için lise diploması ösys sınav sonuç belgesi, ikametgah belgesi, birde fotoğrafa ihtiyacı olacaktır.

Çevirmenin bu bağlamı göz önünde bulundurarak çevirisini yapması gerekecektir. Gurubun içinde yer alan diğer belgeleri de çevirmesi gerektiğini göz ardı etmemelidir.

BÖLÜM 3: ALMAN VE TÜRK HUKUKU KARŞILAŞTIRMASI

3.1. Boşanma Hukuku Karşılaştırmasında Türkiye ve Almanya¹

Tablo 1: Boşanma Hukuku Karşılaştırmasında Türkiye ve Almanya

TÜRKİYE	ALMANYA
Mahkemeye Başvurma Yoluyla boşanma davası açılabilir.	Mahkemeye Başvurma Yoluyla boşanma davası açılabilir.
Genel boşanma nedenleri mevcuttur.	Genel boşanma nedenleri mevcuttur.
Nafaka tutarı, nafaka ödeyecek kişinin ekonomik durumuna göre belirlenir.	Nafaka tutarı, nafaka ödeyecek kişinin ekonomik durumuna göre belirlenir.
Anlaşmalı boşanma dışında bekleme zorunluluğu yoktur.	Boşanmak için bir yıl bekleme zorunluluğu vardır.
Nafaka ve boşanma beraber yürütülüp, beraber karara bağlanmak zorundadır.	Boşanma davası ve nafaka davası ayrı yürütülebilir.
Eşler birbirlerinin emeklilik haklarından faydalanamaz, ancak eşlerin tazminat talep etme hakları vardır.	Eşler birbirinin emeklilik haklarından faydalanabilir.
Türkiye’de böyle bir uygulama yok	Boşanacak kişinin maddi gücü yeterli olmadığı zaman devlet, avukat ve mahkeme masraflarını karşılıyor.
Avukat tutma yükümlülüğü yok, kişi kendisi de dilekçeyi mahkemeye verebiliyor.	Avukat tutma zorunluluğu mevcut
Türkiye’de böyle bir uygulama yok	Nafaka ödemekle yükümlü olan kişi çalışmıyorsa gençlik dairesi çocuk için tabelalarına uygun olan tutarı ödüyor.

¹ Kaynak: Alman Hukuk Mahkemeleri Düzeni / ZPO

Bu karşılaştırmaya ek olarak belirtilmesi gereken diğer önemli bir konuda; tanıma tenfiz davalarının Türkiye’de ve Almanya’da gösterdiği farklılıklardır. Türkiye’de yabancı mahkeme kararının tanıma ve tenfiz davasının açılabilmesi için boşanan tarafların, Türkiye’nin diledikleri herhangi bir şehrinde avukat tutup, Asliye Hukuk Mahkemelerinde (Aile Mahkemesi sıfatıyla) temsilieri şarttır. Aksi halde tanıma kararı temsil edilmeyen tarafa tebliğ edilmek zorunda olduğundan kararın kesinleşmesi aylar bazen de yıllar alacaktır. Çünkü eşlerden Alman olanın Almanya’da ikamet etmesinden dolayı karar kişiye Almanya’da, Türk Dışışleri Bakanlığının kontrolünde tebliğ edilmek zorunda olduğundan tebliğ uzun sürecektir. Yani Türkiye’de tanıma ve tenfiz davası tarafların mahkemeye başvurması ile mümkün olmaktadır. Almanya’da ise bu anlamda usul farklılığı vardır. Almanya’da tanıma ve tenfiz idari yoldan gerçekleşmektedir. İlgili idarelere (Senatörlük yahut daha küçük yerleşim birimlerinde Nüfus Dairelerinde) kararın yeminli tercümesinin, tasdik şerhinin tercümesinin verilmesi suretiyle karar tenfiz edilir. Almanya’da boşanan bir Türk’ün kararını Türkiye’de onaylatması için boşandığı eşinin vekalet vermesi gerekmektedir.

Bir diğer örnek verecek olursak, örneğin Bay X, alman olan eşinden Almanya’da boşanmak istemektedir. Ancak eşine ulaşamamaktadır. Bu durumda Alman Mahkemesi eşi hakkında gaiplik kararı verir, gazetede yayımlatır. Eşi bir ay içerisinde karara itiraz etmez ise karar onanır. Tekrarlamak gerekirse Türkiye’de kararın tenfizinde her iki tarafın da vekalet vermesi gerekirken, Almanya’da sadece bir tarafın vekalet vermesi kafi gelecektir.

Son olarak; Almanya ve Türkiye arasında karşılıklı anlaşma olduğundan ülkelerin herhangi birisinde alınan karar diğerinde de tanınmaktadır.

3.2. Almanya ve Türkiye Boşanma İlamları Arasındaki Fark

Türkiye ve Almanya’daki mahkeme ilamları karşılaştırıldığında her aşamada belirgin farklar göze çarpmaktadır. Metin gelenekleri birbirinden çok farklıdır. Konuyu somutlaştırmak için boşanma ilamlarını örnek olarak ele alacak olursak;

Almanca boşanma ilamlarında ilk önce davalı taraflar da belirtilerek mahkeme tarafından verilen karar gelir. Bu karara takiben karar gerekçeleri, deliller, tanıklar,

varsa çocukların velayetinin kime verildiği, mahkeme masraflarının hangi tarafın karşılayacağı vs. bilgiler gelir.

Türkçe boşanma kararlarında ise önce boşanma talebinde bulunanın hangi taraf olduğu, boşanma davasının açılması talebine mahkemenin ne yanıt verdiği, yani davanın açılmasına kabul veya ret kararının açıklanması, eğer kabul gördüyse tarafların dinlenmesi, varsa tanıkların dinlenmesi gibi davanın akışına göre şekil alır. Bunların ardından mahkemenin verdiği karar açıklanır. Verilen mahkeme kararı “Hüküm”, “Karar”, “Sonuç” veya “Gereği Düşünüldü” gibi başlıkların altında yer alır.

Yukarıda belirtilen biçemdeki farklar her aşamada göze çarpmaktadır. Örneğin Almanca boşanma ilamlarındaki hukuk dili Türk hukuk diline nazaran daha açık ve anlaşılır kabul edilebilir. Elbette ki gündelik dilden türemiş olan terimler ve kavramlar hukuk metinlerinde farklı anlamlar taşırlar. Fakat Alman hukuk diline hakim olmayan bir okur için bu metinler yinede anlaşılır gelecektir. Bunun yanında Almanca boşanma ilamlarında dilsel yapıda edilgen yapı göze çarpmaktadır.

3.3. Türkçe ve Almandaki Hukuk Metin Gelenekleri ve Dil Kullanımları²

Tablo 2: Türkçe ve Almandaki Hukuk Metin Gelenekleri ve Dil Kullanımları

Türkçedeki Hukuk Metin Geleneği ve Dil Kullanımı:	Almandaki Hukuk Metin Geleneği ve Dil Kullanımı:
kütük kaydı:.... 'den olma, İst..... doğumlu, kayıtlı	ad, soyadı, doğumdan gelen soyadı, adres
Alt alta sıralama	Daha değişik bir norm
Katmanlı	Katmanlı
Hüküm sonda, boşanma nedeni belirtiliyor	Hüküm ilk sayfada, boşanma nedeni belirtilmiyor.
Kesinleştiğine ilişkin şerh en sonda.	Kesinleştiğine ilişkin şerh ilk sayfada
Emeklilikle ilgili düzenlemeler mevcut değil Masraflarla ilişkin düzenleme sonunda belirtilmiş, HMUK maddesi yok.	Emeklilikle ilgili düzenlemelere yer verilmiş. Masraflara ilişkin düzenlemenin HMUK'un hangi maddesi uyarınca yapıldığı belirtilmiş
Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına	Die Kosten werden gegeneinander aufgehoben.
Davanın tüm süresi davacı, davalı ve mahkeme açısından anlatılıyor.	İstek üzerine dava süreci ilamda belirtilmiyor. (gerekçeli karar)

² Türkçe ve Almandaki Hukuk Metin gelenekleri ve Dil kullanımları karşılaştırması

Daha öncede belirtildiği gibi hukuk dilini tanımlarken karmaşık dilsel yapılardan, eski dil ve alışılmadık söz dizimlerinin kullanımlarını özellikle vurgulamak gerekir.

Mahkeme kararları Almancada genel olarak diğer dillere oranla, dil yönünden ağır ve karmaşık değildir. Türkçe mahkeme kararlarında ise her bakımdan ağır anlaşılması zor ifadeler ve kavramlar içeren metinler karşımıza çıkmaktadır. Genelde uzun tümce yapıları göze çarpmaktadır. Almanca kararlarda ise cümleler Türkçedeki kadar uzun olmadığı gibi her okuyucunun da anlayabileceği şekildedir.

Zaman kullanımı açısından değerlendirecek olursak; Almanca kararlarda daha çok şimdiki zaman nadiren geçmiş zaman kullanıldığını görüyoruz. Türkçe ilamlarda ise geçmiş zaman kullanılmaktadır.

Belgelerin onaylanma prosedüründen bahsedecek olursak Almanca ilamlarda onaylamayı hakim ve katibin onaylamaktadır. Oysaki Türkçe ilamlarda hakim ve katibin dışında yazı işleri müdürünün de zaman zaman onaylama sorumluluğunu taşıdığını görebiliyoruz.

3.4. Boşanma İlamlarının Çevirisine Başlarken

Şimdi yine boşanma ilamlarından yola çıkarak çevirmenin mahkeme ilamlarının çevirisinde ne gibi sorunlar yaşayabileceğini ve bu sorunların nasıl üstesinden gelebileceğini ele alalım. Bir senaryo oluşturalım. Senaryoda hukuk bürosunda çalışan çevirmenden Türkçe bir boşanma ilamını Almanca'ya çevirmesi istenmektedir.

Bilinçli bir çevirmen doğrudan olmasa da dolaylı yoldan çeviri görevini veren kişiye erek metnin nerede kullanılacağı ve nereye teslim edileceğinin bilgisini sorular sorarak edinir. Çevirmen, çeviri kararlarını verirken, hedef kitesinin ön bilgisini göz önünde bulundurmalıdır. Bunun için de çeviri görevini kendisine veren işverenden, erek metnin hangi hedef kitleye yönelik olduğu konusunda bilgi almalıdır. Çevirmen erek metni oluştururken erek metni hangi makamın kullanacağına dikkate alarak metnin bazı hükümlerini belirginleştirebilmenin önemli olacağını düşünebilir. Bu ayrıntıyı dikkate alarak metni erek kitle için daha işlevsel hale getirebilir. Herhangi bir bilginin transferi söz konusu olduğunda, iletişimin her türüsünün ne kadar önem kazanabildiğini biliyoruz. Kaynak metin ve erek kitle arasındaki iletişimin sağlanabilmesi ancak çeviri aracılığıyla mümkündür. Bu durumda kaynak metin üreticisi kadar çevirmenin görevi

de kaynak metnin vermek istediği mesajı en uygun, anlaşılır ve işlevini en iyi biçimde yerine getirecek biçimde erek kitleye aktarması öncelikli olmalıdır. Amaçlanan bilgiyi erek kültürdeki işlevine en uygun biçimde aktarmaksa amaç, önemli olan kaynak metne bağlı kalmak değildir artık, bilginin en uygun biçimde sunulmasıdır.

Bazı durumlarda ise metnin erek kitlesi hakkında önceden bilgi almak mümkün olmayabilir, bu durumda çevirmen metnin niçin istendiği hakkında fikir yürütebilir. Tabi bunu yapabilmek için hukuk alanında bir art alan bilgisine sahip olması gerektiği göz ardı edilmemelidir.

Türkçe'den Almanca'ya çevirisi istenen boşanma kararlarında sıkça yaşanan sorunlardan birisi uzun cümlelerdir. Çevirmen, kendisine karma karışık gelen bu cümlelerin dikkatli bir ikinci okuma sonucunda aslında “çözülemez kadar zor” olmadığını ve anlaşılır olduğunu fark edecektir. Böylelikle çevirmen çevirisi yapılacak metinde kaybolma tehlikesini engellemiş olur.

Çevirmen kaynak metni daima bir bütün olarak göz önünde bulundurmalı metni kendi olgusu içinde değerlendirmelidir. Bunu yaparken de metni kafasında doğru yere oturtabilmek için de hukuk alanında gerekli art alan bilgisine sahip olmalı, bilgisi yeterli değilse eksiğini tamamlamalıdır. Çevirmenin hem kaynak metni doğru anlayabilmesi ve işlevsel bir erek metin oluşturabilmesi için metni saydamlaştırması gerekebilir. Hukuk metinleri çok katmanlı olmalarına karşın, neyin matbu form olduğunu, neyin ise doldurma kısım olduğunu, mühür ve kaşelerin kime ait olduğunu görebilmelidir. Hukuki metinleri önemli yapan diğer bir ayrıntı da bu noktalardır, çünkü bu detayların tamamının yasalar önünde ayrı bir önemi ve geçerliliği vardır. Dolayısıyla çevirmen bu detayları erek metinde de gösterebilmelidir. Farklı katmanların altını çizerek veya kalın yazarak biçem olarak göze çarpmasını sağlayabilmelidir.

Bunun yanında erek metni oluştururken yerinde sözcük ve kavramları kullanmak için sadece sözlüklerden yararlanmak hem doğru hem de yeterli olmayacaktır. Sözlükler bu aşamada faydalı olabileceği gibi çevirmeni yanıltabilirler de.

Bu konuyla ilgili olarak; *“Bu metinler, her toplumda kendiliğinden oluşan ve uyulması toplum içinde yaşamın bir mecburiyeti olan yasaları, yönetmelikleri, tüzükleri içerir ve alıcıya bunların uygulanış biçimi konusunda seslenerek, onların bir davranışa*

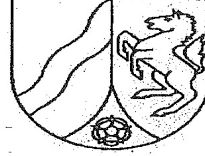
girmesini, yani yasaların gerektirdiği zorunluluklara riayet etmesini bildirir. Bu işlevleri yerine getiren eşdeğer bir metinle çevirmek gerekir” (Aktaş,1996:144).

Bu bilgi çevirmenin, yapacağı işlemlerden emin olmak için ya uzman kişiye başvurusu veya *koşut metinlerden* faydalanması gerektiğini doğrulamaktadır. Koşut metinlerden yararlanarak almanca boşanma ilamlarında kullanılan ifadeleri görebilir ve daha yerinde sözcük ve kavramlar seçebilir. Bu sayede çevirmene daha işlevsel bir metni oluşturma imkanını bulacaktır.

BÖLÜM 4: TÜRKÇEDEN ALMANCAYA VE ALMANCA'DAN TÜRKÇE'YE BOŞANMA İLAMI ÇEVİRİSİ

4.1. Almanca'dan Türkçe'ye Boşanma İlamı Çevirisi

4.1.1. Kaynak Metin³

Verkündet am 17.07.2007

Ohne Hinzuziehung
eines Protokollführers

AMTSGERICHT KÖLN

IM NAMEN DES VOLKES

URTEIL

In der Familiensache

der Frau Seher Akbalik, geborene Kaplan, geboren am 01.02.1975, Chrysanthemenweg 8, 50769 Köln

Antragstellerin,

Verfahrensbevollmächtigte:

Rechtsanwälte Sarikaya & Kollegen, Anwaltsfach
K 1055, Hansaring 66, 50670 Köln, Akbalik./dto.
Akbalik./dto. -

g e g e n

den Herrn Taner Akbalik, geboren am 27.04.1971, c/o SKM Kontaktstelle, Dieselstraße 17, 51103 Köln

Antragsgegner,

Verfahrensbevollmächtigte:

Rechtsanwältin Küçük-Ratzlaff, Anwaltsfach K
1382, Hansaring 66, 50670 Köln, 2004/00267 -

³ Köln Hukuk Mahkemesi Boşanma Kararı

weitere Beteiligte:

Jugendamt der Stadt Köln, Pariser Platz 1, 50765 Köln

Aktenzeichen: 515/6-21-5

hat das Amtsgericht Köln - Familiengericht -, Abt. 309
aufgrund der mündlichen Verhandlung vom 03.07.2007
durch die Richterin am Amtsgericht Schützendorf
für **R e c h t** erkannt:

1. Die am 05.07.1994 vor dem Standesamt Adana/Türkei unter Familienbuch-Nr.: 398702 geschlossene Ehe der Parteien wird geschieden.
2. Die elterliche Sorge für die Kinder Yasin Akbalik, geboren am 22.04.1996 und Ahmet Akbalik, geboren am 30.05.1998 steht der Kindesmutter allein zu.
3. Die Kosten des Verfahrens werden gegeneinander aufgehoben.

Tatbestand und Entscheidungsgründe

I.

Die Parteien sind Türken.

Die Antragstellerin ist der Auffassung, die Ehe sei gescheitert. Sie trägt hierzu vor, sie lebten seit 2004 und nach einem Versöhnungsversuch 2006 endgültig getrennt.

Die Antragstellerin beantragt

die Ehe der Parteien zu scheiden und ihr das alleinige Sorgerecht bezüglich der Kinder zu übertragen.

Der Antragsgegner stimmt der Scheidung nicht zu und stellt keinen Antrag zum Sorgerecht.

Das Gericht hat die Parteien persönlich angehört. Wegen der Einzelheiten wird auf die Akten Bezug genommen.

Der Scheidungsantrag ist begründet.

Die Voraussetzungen der Ehescheidung richten sich nach türkischem Recht (Art. 17 Abs. 1, Art. 14 Abs. 1 Nr. 1 EGBGB), weil die Eheleute beide die türkische Staatsangehörigkeit und ihren gewöhnlichen Aufenthaltsort in Deutschland haben.

Die Ehe der Parteien ist zerrüttet (Art.166 türk.ZGB). Die eheliche Lebensgemeinschaft der Parteien besteht nicht mehr und es kann nicht erwartet werden, dass die Parteien sie wiederherstellen.

Nach den in der mündlichen Verhandlung getroffenen Feststellungen lehnt die Antragstellerin die eheliche Lebensgemeinschaft ab. Sie hat nach dem gescheiterten Versöhnungsversuch keinen Kontakt mehr zum Antragsgegner, der sich auch bei seiner Prozessbevollmächtigten nicht mehr gemeldet hat und nicht zum Termin erschienen ist. Es kann daher nicht angenommen werden, dass die Parteien wieder zu einander finden werden.

Aufgrund der persönlichen Anhörung der Parteien am 04.08.06 und dem weiteren Verlauf des Verfahrens hat das Gericht die Überzeugung gewonnen, dass die Angaben über das Getrenntleben zutreffen und die Ehe der Parteien zerrüttet ist.

II.

Aus der Ehe der Parteien sind die Kinder
Yasin, geb. am 22.04.1996 und
Ahmet, geb. am 30.05.1998
hervorgegangen, die bei der Antragstellerin leben.

Die Kindesmutter beantragt,
ihr die alleinige elterliche Sorge für die Kinder zu übertragen.

Der andere Elternteil hat der Sorgerechtsübertragung beim Jugendamt zugestimmt.

Das Gericht hat die Parteien persönlich und die Kinder angehört sowie eine Stellungnahme des Jugendamtes der Stadt Köln eingeholt. Wegen der Einzelheiten wird auf die Akten Bezug genommen.

Die elterliche Sorge für die Kinder der Parteien steht der Kindesmutter allein zu. Dies ergibt sich aus § 1671 Abs. 2 Nr. 1 BGB in Verbindung mit Art. 1,2 MSA, da der andere Elternteil dem Sorgerechtsantrag zugestimmt hat.

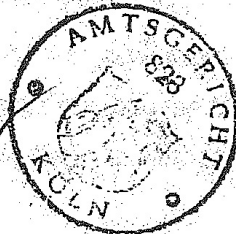
III.

Die Kostenentscheidung beruht auf § 93 a ZPO.

Schützendorf
Richterin am Amtsgericht
Ausgefertigt

(Kurmemovic)
Justizbeschäftigte
als Urkundsbeamte
der Geschäftsstelle

APOSTILLE

(Convention de La Haye du 5 octobre 1961)

1. Land: Bundesrepublik Deutschland

Diese öffentliche Urkunde

2. ist unterschrieben von der Justizbeschäftigten Kurmemovic

3. in ihrer Eigenschaft als Urkundsbeamtin der Geschäftsstelle

4. sie ist versehen mit dem Stempel des Amtsgerichts Köln

Nr. 828

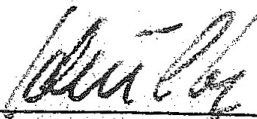
Bestätigt

5. in Köln

6. am 19.09.2007

7. durch den Präsidenten des Amtsgerichts Köln

8. unter Nr. 910 E 5930

(Schultz)

4.1.2. Erek Metin

Köln Sulh Hukuk Mahkemesi

Kararın ilan tarihi: 17.07.2007

Esas No: 309 F 284/04

Zabit katibi görevlendirilmeden tanzim edilmiştir.

MAHKEME KARARI:

Halk adına verilmiş mahkeme kararıdır.

Davacı : Chrystantemenweg 8, 50769 Köln adresinde ikamet eden,
01.02.1975 doğumlu Bayan Seher AKBALIK

Davacı Vekili : Hansaring 66, 50670 Köln adresinde yerleşik, avukat posta
kutusu numarası K 1055, Avukat Sarıkaya ve Meslektaşlar

Davalı : Yazışma adresi, Dieselstrasse 17, 51103 Köln, 27.04.1971
Doğumlu, Bay Taner AKBALIK

Davalı Vekili : Hansring 66, 50670 Köln adresinde yerleşik ve avukat posta
kutusu numarası K 1382 olan Bay Küçük-Ratzlaff.

Davada Bulunan Öteki

Şahıslar : Köln Gençlik Merkezi, Pariser Platz 1, 50765 Köln,
Dosya No: 515/6-21-5

Kişiler arasındaki aile davasında:

Köln Sulh Hukuk Mahkemesinin 309.hakimliği olan aile mahkemesi bölümünde, sulh hukuk mahkemesi hakimi Bayan Schützensdorf başkanlığında yapılan sözlü duruşma sonucunda gereği düşünüldü:

- 1) 05.07.1994 tarihinde Türkiye’de, Adana Evlendirme Dairesinde evlenmiş ve bu evlilikleri 298702 evlenme sicil numarası altında kayıtlı olan tarafların boşanmalarına karar verilmiştir.
- 2) 22.04.1996 doğumlu Yasin AKBALIK ve 30.05.1998 doğumlu Ahmet AKBALIK adlı çocukların velayet hakkı anneye verilmiştir.
- 3) Taraflar mahkeme masraflarını yarıyarıya, mahkeme dışı masraflarını da kendileri karşılayacaklardır.

Delil ve Gerekçeler:

Taraflar Türk vatandaşıdır. Davacı boşanmayı talep etmektedir ve çocukların velayetini kendi üzerine istemektedir. Davalı boşanma talebini reddetmektedir ve velayet hakkına ilişkin bir talepte bulunmamaktadır.

Mahkeme tarafları şahsen dinleyip onların ifadelerini almıştır. Bu konudaki ayrıntılı bilgileri mahkeme dosyasında mevcuttur.

Boşanma talebi gerekçelendirilmiştir.

I.

Eşlerin her ikisi de, Türk vatandaşı olduklarından ve ikametlerinin Almanya’da olmasından dolayı, boşanma koşullarının Türk hukukunda Medeni Kanun 17. Maddesinin 1.Fıkrasına ilişkin olarak 14. Maddenin 1. Fıkrasına göre hükme bağlanması gerekmektedir.

Tarafların boşanma sebebi, Türk Medeni Kanun 166. Maddesine göre evlilik birliğinin sarsılmasıdır. Eşler arasında ortak yaşantı sona ermiştir ve bundan sonra birlikte yaşamalarının beklenmesi mümkün değildir.

Sözlü duruşmadaki verilere göre davacı, evlilik birliğini reddetmektedir. Davacı başarısızlıkla sonuçlanmış barışma denemesinden sonra davalıyla temasa geçmemiştir; ayrıca davalı kendi vekiliyle de temasa geçmeyip, tayin edilen güne intikal etmemiştir. Bundan ötürü tarafların tekrardan bir araya gelecekleri mümkün görülmemektedir. 04.08. tarihinde mahkeme, tarafların şahsen ifadelerini alarak ve dava sürecinin gidişatına dayanarak, tarafların ayrı yaşama hususunda yaptıkları açıklamaların doğru oluşuna ve tarafların evlilik birliğinin sarsılmış olduğuna kanaat getirilmiştir.

II.

Tarafların evliliklerinden 22.04.1996 doğumlu Yasin ve 30.05.1998 doğumlu Ahmet dünyaya gelmiştir ve annelerinin yanında ikamet etmektedirler. Çocukların annesi çocukların velayet hakkını talep etmektedir. Diğer ebeveyn velayet hakkının yalnızca anne tarafına geçmesini gençlik merkezi tarafından onaylamıştır.

Mahkeme tarafları şahsen dinleyip ifadelerini almıştır ve çocukları da dinleyip, Köln Gençlik Merkezi mütaalasını almıştır. Ayrıntılı bilgiler mahkeme dosyasında mevcuttur.

Tarafların evliliklerinden oluşan çocukların velayet hakkı anneye verilmiştir. Diğer ebeveyn velayet hakkı talebini kabul etmiş olduğu için bu husus Medeni Hukukun 1671. Maddesinin 2. Fıkrasının 1. Bendine ilişkin olarak küçük çocukların koruma anlaşmasının 1 ve 2 numaralı maddelerinden doğmaktadır.

III.

Masraflar hakkında verilen karar Medeni Hukuk mahkemeleri usulü kanunu 93 a numaralı maddesine dayanmaktadır.

Schützendorf, Sulh Hukuk Mahkemesi Hakimi

Tanzim eden: Köln Sulh Hukuk Mahkemesinin Mahkeme Kaleminin evrak memuru olarak görevli adliye memuru.

Köln Sulh Hukuk mahkemesinin resmi mührü

İmza: (Kurmemovic), mahkeme kaleminin evrak memuru olarak görevli adliye memuru

APOSTİL

1. Ülke : Federal Almanya

Bu resmi belge

2. Sulh Hukuk mahkemelerinin adliye memuru Kurmemovic
3. Mahkeme kaleminin evrak memuru sıfatıyla imzalanmıştır.
4. Belge Köln Sulh Hukuk mahkemesinin 828 numaralı resmi mührüyle damgalanmıştır.
5. 19.09.2007 tarihinde
6. Köln Sulh Hukuk mahkemesi başkanı tarafından
7. 910 E 5930 kayıt numarası altında tescil edilmiştir.

(Mühür)

(İmza)

Köln hukuk Mahkeme Başkanı

4.2. Türkçeden Almanca'ya Boşanma İlamı Çevirisi

4.2.1. Kaynak Metin⁴

T.C.
SALİHLİ
2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA) GEREKÇELİ KARAR
ESAS NO : 2009/628
KARAR NO : 2010/245
HAKİM : CEYLAN ARZİK 38146
KATİP : RAMAZAN YALÇIN COŞKUN 99785
DAVACI : ASLİHAN BAYHAN-Alaattin ve Refika kızı, 1979 d.lu, Manisa ili Akhisar ilçesi Doğan kaya köyü nfk.lı, kızlık Soyadı;KAYA, halen Zafer Mahallesi 583.Sokak No:22 Salihli/ MANISA adresinde ikamet eder.TC.K.No:62419070166
VEKİLİ : Av.SERKAN ÖZER - Av.ZAFER ÖZKOYUNCU - Büyükhan işhanı K:1/103 Salihli Manisa
DAVALI : YÜCEL BAYHAN-Halil ve Nadime oğlu,1978 doğumlu, Manisa ili Akhisar ilçesi Doğan köyü nfk.lı, halen Doğan kaya Köyü Akhisar/ MANISA adresinde ikamet eder.TC.K.No:56146261898
DAVA : Boşanma
DAVA TARİHİ : 09/10/2009
KARAR TARİHİ : 18/03/2010

Mahkememizde görülmekte olan Boşanma davasının yapılan yargılaşmasının sonunda,

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı Mahkememize vermiş olduğu 09/10/2009 tarihli dava dilekçesi ile; 05/06/2003 tarihinde evlendiklerini, Semanur isminde müşterek çocuklarının bulunduğunu, evlilik birliğinin temelinden sarsıldığını ve iki taraf içinde çekilmez hal aldığını, aralarında sevgi saygı kalmadığını, işlerini eksiksiz yapmasına rağmen eşinden dayak yediğini, haksız yer e hergün kavga başladığını, herşeyde üstüne gelerek dayak attığını, en son elindeki ziynet eşyalarını aldığını, kendisine küfür edip dövdükten sonra babasının evine gönderdiğini ve kendisine gelirse öldüreceğini söylediğini, aralarında şiddetli geçimsizlik halinin sabit hale geldiğini, hayatları açısından maddi, manevi ve ruhsal zararlar doğurduğunu, hiç bir gelirinin bulunmadığını, ziynet eşyalarını sattığını, eşinden kendisini idare edecek kadar nafaka talebinin olduğunu, tüm bu nedenlerle boşanmalarına, nafakaya, hükm edilmesine, yargılaşma giderlerinin karşı tarafa yüklenilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Mahkememize verdiği 11/11/2009 havale tarihli cevap dilekçesi; davacı eşinin aleyhine açtığı davanın yerinde olmadığını, kabul etmediğini, davanın yetkili mahkemede açılmadığını, yasal ikametlerinin burası olduğunu, Akhisar Aile mahkemesinde görülmesi gerektiğini, görev yönünden reddini talep ettiğini, davacının dilekçesinde ileri sürülen hususların doğru olmadığını, kötü niyetle boşanmak için iftira atıldığını, davacı ile bir geçimsizliğin bulunmadığını, ikisinin de ikinci evliliği olduğunu, davacının ailesinin sözüne bakarak evi terkettiğini, ziynet eşyalarını almadığını, müşterek çocuğa kendisinin baktığını, çiftçilik yaptığını, nafaka verecek durumunun olmadığını, eşini sevdiğini, davacıya karşı kusurlu hareketinin bulunmadığını, bu nedenle boşanmak istemediğini, açılan davayı kabul etmediğini, bu nedenle davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Dava ,evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeniyle boşanma davasıdır.

Davacı duruşmalardaki beyanlarında;dava dilekçesini tekrar ettiğini, müşterek çocuğun velayetini istemediğini, şu anda babasının evinde durduğunu, bakacak durumunun olmadığını, çocuğun babasının yanında olduğunu, babası tarafından baktığını, aynı zamanda babaannesi ve amcasının olduğunu, her şeyi doğru düzgün yapmasına rağmen davanın kendisini dövdüğünü beyan etmiştir.

Davacı vekili duruşmalardaki beyanlarında; tanık beyanlarına bir diğecıklarinin olmadığını, nafaka olarak aylık 400-TL tedbir ve yoksulluk nafakası taleplerinin olduğunu, talepleri gibi karar verilmesini talep etmiştir.

1/3

⁴ Salihli Asliye Hukuk Mahkemesi Boşanma Kararı

T.C. SALIHLI 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

Esas-Karar No: 2009/628 Esas - 2010/245

Davacı vekili Mahkememize verdiği 13/01/2010 tarihli dilekçesi ile; davalının müvekkiline hakaret ve küfür ettiğini, kötü davranıp dövdüğünü, davalının kusurlu olduğunu, müvekkilinin uğrayacağı zarar nedeniyle aylık 400-TL nafakaya, 10.000-TL maddi ve 10.000-TL manevi tazminata hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı duruşmalardaki beyanlarında; açılan davayı kabul etmiyorum, boşanmak istemediğini, davacının söylediklerinin iftira olduklarını, müşterek çocuğun yanında olduğunu, çocuğunun yanında kalmasını, boşanmak istemediğini, çocukları düştüğünde davacının ziynetlerini bozdurduğunu, bu sebeple ziynet eşyalarını vermeyeceğini, bütün işi yaptığını, mahkeme işi çıkınca tütününü karborsaya sattığını, başka bir yerde çalışmadığını, tütünleri satmasının sebebinin uzak yerde kaldıklarını, gelip gitme masrafını karşılamak için sattığını beyan etmiştir.

Tanıklar dinlenilmiş, tarafların sosyal ve ekonomik durumları ile malvarlıklarının tespiti için yazılan müzekkerelere verilen yazı cevapları incelenerek dosya arasına alınmıştır.

Tarafların nüfus aile kayıt tablolarının incelenmesinde; tarafların 05/06/2003 tarihinden evlendiklerini, bu evliliklerinden 2005 doğumlu Semanur BAYHAN isminde müşterek çocuklarının bulunduğu görülmüştür.

Akhisar Cumhuriyet Başsavcılığının 2009/4803 soruşturma sayılı dosyası celp edilmiş, incelenmesinde Şüpheli Yücel BAYHAN hakkında şikayetçi Aslihan BAYHAN'a karşı işlemiş olduğu eşe karşı basit kasten yaralama suçundan soruşturma yapıldığı, soruşturma sonucu şüpheli hakkında Akhisar Sulh Ceza Mahkemesine kamu davası açıldığı görülmüştür.

Mahkememiz dosyası müşterek çocuk Semanur BAYHAN'ın velayeti hususunda rapor aldırılmak üzere sosyal hizmet uzmanına tevdi edilmiş, sosyal hizmet uzmanı Emrah AKKOYUN tarafından verilen 22/02/2010 tarihli raporun incelenmesinde; davacı Aslihan BAYHAN'ın müşterek çocuğun velayetini ekonomik nedenlerle istemediğini, davacının mevcut fiziksel, psikososyal özellikleri açısından bir müşterek çocuğun sağlıklı gelişimini sağlaması açısından bir sakınca olmadığı kanaatini bildirdiği görülmüştür.

Davacı tanığı Alaattin KAYA Mahkememizin 23/02/2010 tarihli oturumunda; davacının babası olduğunu, tarafların 7 yıllık evli olduklarını, sürekli davalının davacıyı dövmekte ve küfür etmekte olduğunu, hatta bir sefer davalının davacıyı dövmesinden dolayı kızının yüzünü şiş olarak gördüğünü, ev halidir diyerek bir şey demediğini, evliliklerinin bozmamaları için kızını bırakıp geldiğini, ancak iki kez kızının eve geldiğini, geçim olsun diye geri gönderdiğini, ancak düzelme ve geçim olmadığı beyan etmiştir.

Davacı tanığı Sulhattin KAYA mahkememizin 23/02/2010 tarihli oturumunda; davacının abisi olduğunu, sürekli kavgalarının olduğunu, geçimsizliklerinin olduğunu, sürekli dövmesi ve davalının davacıyı tehditlerinin olduğunu, hatta iki sefer Aslihan'ın evden kaçtığını, birisinde ablasının evine gittiğini, ikincisinde ormana gizlendiğini, o gün davalının davacıyı tehdit ettiğini, seni öldüreceğim, seni tarlaya gidince döveceğim dediğini, bunun üzerine davacının korkarak ormana gittiğini, ikisinde de bulunduğu, bir gün öncede onu dövdüğünü, darp izleri olduğunu, bu olaydan dolayı jandarmada ifade verdiklerini, tarafların geçinemeyeceğini, davalının çalışmadığını ve iş tutmadığını beyan etmiştir.

Davacı tanığı Necmettin KAYA Mahkememizin 23/02/2010 tarihli oturumunda; davacının yakın komşusu olduğunu, davacıyı bundan iki ay önce gördüğünü, babasının evine geldiğini ve elinin yüzünün kan içinde olduğunu, sorduğunda devamlı eşinden ve kayınından şiddet gördüğünü, dayak yediğini söylediğini, kolundan tutup dışarı attıklarını söylediğini, bu eve gelirsen seni öldürürüz diye tehdit ettiklerini söylediğini, çevreden de bu şekilde konuşmaları duyduğunu beyan etmiştir.

Dosyadaki tüm bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; davacı ile davalının 2003 yılından beri evli oldukları, anlaşamadıkları ve geçinemedikleri, taraflar arasındaki evliliğin her iki taraf içinde ikinci evlilikleri olduğu, evlilikleri süresi içerisinde davalının davacıya karşı işlemiş olduğu hakaret ve fiili eylemlerinden dolayı davacının iki kez evden ayrıldığı ve geriye geldiği, davalının sürekli olarak davacıyı dövdüğü ve ölümle tehdit ettiği, davalının eşini darp etmesinden dolayı taraflar arasında ceza davasının bulunduğu, davalının çalışmadığı, tüm dosya kapsamı, toplanılan deliller ve tanık beyanları dikkate alınarak davalının bu kusurlu hareketleri nedeniyle evlilik birliğinin temelinden sarsılmasına sebebiyet verdiği anlaşıldığından tarafların

2/3

T.C. SALIHLI 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

Esas-Karar No: 2009/628 Esas - 2010/245

Davacı vekili Mahkememize verdiği 13/01/2010 tarihli dilekçesi ile; davalının müvekkiline hakaret ve küfür ettiğini, kötü davranıp dövdüğünü, davalının kusurlu olduğunu, müvekkilinin uğrayacağı zarar nedeniyle aylık 400-TL nafakaya, 10.000-TL maddi ve 10.000-TL manevi tazminata hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı duruşmalardaki beyanlarında; açılan davayı kabul etmiyorum, boşanmak istemediğini, davacının söylediklerinin iftira olduklarını, müşterek çocuğun yanında olduğunu, çocuğunun yanında kalmasını, boşanmak istemediğini, çocukları düştüğünde davacının ziynetlerini bozdurduğunu, bu sebeple ziynet eşyalarını vermeyeceğini, tütün işi yaptığını, mahkeme işi çıkınca tütünü karborsaya sattığını, başka bir yerde çalışmadığını, tütünleri satmasının sebebinin uzak yerde kaldıklarını, gelip gitme masrafını karşılamak için sattığını beyan etmiştir.

Tanıklar dinlenilmiş, tarafların sosyal ve ekonomik durumları ile malvarlıklarının tespiti için yazılan müzekkerelere verilen yazı cevapları incelenerek dosya arşivine alınmıştır.

Tarafların nüfus aile kayıt tablolarının incelenmesinde; tarafların 05/06/2003 tarihinden evlendiklerini, bu evliliklerinden 2005 doğumlu Semanur BAYHAN isiminde müşterek çocuklarının bulunduğu görülmüştür.

Akhisar Cumhuriyet Başsavcılığının 2009/4803 soruşturma sayılı dosyası celp edilmiş, incelenmesinde Şüpheli Yücel BAYHAN hakkında şikayetçi Aslihan BAYHAN'a karşı işlemiş olduğu eşe karşı basit kasten yaralama suçundan soruşturma yapıldığı, soruşturma sonucu şüpheli hakkında Akhisar Sulh Ceza Mahkemesine kamu davası açıldığı görülmüştür.

Mahkememiz dosyası müşterek çocuk Semanur BAYHAN'ın velayeti hususunda rapor aldırılmak üzere sosyal hizmet uzmanına tevdi edilmiş, sosyal hizmet uzmanı Emrah AKKOYUN tarafından verilen 22/02/2010 tarihli raporun incelenmesinde; davacı Aslihan BAYHAN'ın müşterek çocuğun velayetini ekonomik nedenlerle istemediğini, davacının mevcut fiziksel, psikososyal özellikleri açısından bir müşterek çocuğun sağlıklı gelişimini sağlaması açısından bir sakınca olmadığı kanaatini bildirdiği görülmüştür.

Davacı tanığı Alaattin KAYA Mahkememizin 23/02/2010 tarihli oturumunda; davacının babası olduğunu, tarafların 7 yıllık evli olduklarını, sürekli davalının davacıyı dövmekte ve küfür etmekte olduğunu, hatta bir sefer davalının davacıyı dövmesinden dolayı kızının yüzünü şiş olarak gördüğünü, ev halidir diyerek bir şey demediğini, evliliklerinin bozmamaları için kızını bırakıp geldiğini, ancak iki kez kızının eve geldiğini, geçim olsun diye geri gönderdiğini, ancak düzeltme ve geçim olmadığını beyan etmiştir.

Davacı tanığı Sulhattin KAYA mahkememizin 23/02/2010 tarihli oturumunda; davacının abisi olduğunu, sürekli kavgalarının olduğunu, geçimsizliklerinin olduğunu, sürekli dövmesi ve davalının davacıyı tehditlerinin olduğunu, hatta iki sefer Aslihan'ın evden kaçtığını, birisinde ablasının evine gittiğini, ikincisinde ormana gizlendiğini, o gün davalının davacıyı tehdit ettiğini, seni öldüreceğim, seni tarlaya gidince döveceğim dediğini, bunun üzerine davacının korkarak ormana gittiğini, ikisinde de bulduğunu, bir gün öncede onu dövdüğünü, darp izleri olduğunu, bu olaydan dolayı jandarmada ifade verdiklerini, tarafların geçinemeyeceğini, davalının çalışmadığını ve iş tutmadığını beyan etmiştir.

Davacı tanığı Necmettin KAYA Mahkememizin 23/02/2010 tarihli oturumunda; davacının yakın komşusu olduğunu, davacıyı bundan iki ay önce gördüğünü, babasının evine geldiğini ve elinin yüzünün kan içinde olduğunu, sorduğunda devamlı eşinden ve kayınından şiddet gördüğünü, dayak yediğini söylediğini, kolundan tutup dışarı attıklarını söylediğini, bu eve gelersen seni öldürürüz diye tehdit ettiklerini söylediğini, çevreden de bu şekilde konuşmaları duyduğunu beyan etmiştir.

Dosyadaki tüm bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde; davacı ile davalının 2003 yılından beri evli oldukları, anlaşamadıkları ve geçinemedikleri, taraflar arasındaki evliliğin her iki taraf içinde iki kişi evlilikleri olduğu, evlilikleri süresi içerisinde davalının davacıya karşı işlemiş olduğu hakaret ve fiili eylemlerinden dolayı davacının iki kez evden ayrıldığı ve geriye geldiği, davalının sürekli olarak davacıyı dövdüğü ve ölümle tehdit ettiği, davalının eşini darp etmesinden dolayı taraflar arasında ceza davasının bulunduğu, davalının çalışmadığı, tüm dosya kapsamı, toplanan deliller ve tanık beyanları dikkate alınarak davalının bu kusurlu hareketleri nedeniyle evlilik birliğinin temelinden sarsılmasına sebebiyet verdiği anlaşıldığından, tarafların

2/3

T.C. SALİHLİ 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ

(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

Esas-Karar No: 2009/628 Esas - 2010/245

boşanmalarına, davacının müşterek çocuğun velayetini maddi durumundan dolayı istemediği ve davalının müşterek çocuğun kendisinde kalmasını talep ettiğine ilişkin beyanları ve sosyal hizmet uzmanı raporu dikkate alınarak müşterek çocuk Semanur BAYHAN'ın velayetinin davalı babaya verilmesine, davacının işinin ve gelirinin bulunmadığı, babasının yanında kaldığı, buna göre tarafların ekonomik ve sosyal durumları göz önüne alınarak davacı asil Aslihan BAYHAN için dava tarihinden itibaren aylık 150-TL tedbir nafakasının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, kararın kesinleşmesinden sonra aynı miktar nafakanın yoksulluk nafakası olarak devamına, Boşanma ile davacının mevcut ve beklenen menfaatleri zedelenmiş olduğundan davacının maddi tazminat talebinin kısmen kabulü ile tarafların sosyal ve ekonomik durumları göz önüne alınarak davalının 7.000-TL maddi tazminatı davacıya ödemesine, ayrıca davalının davacıyı dövdüğü, küfür ve hakaret ettiği, davalının davacıya karşı yaptığı hakaret ve fiili müdahalelerde bulunması ile dosyadaki diğer bilgi ve belgeler bir bütün olarak bakıldığında davalının bu şekilde davranışlarının davacının şahsiyet haklarına ağır saldırı niteliğinde olduğu kanaatine varılarak tarafların ekonomik ve sosyal durumları dikkate alınarak 7.000-TL manevi tazminatın davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davacının davasının kabulü ile; Manisa ili Akhisar ilçesi Doğançaya köyü Cilt No:32 Hane No:34' sırasında kayıtlı Alaattin ve Refika kızı, 1979 d.lu ASLIHAN BAYHAN(TC.K.No:62419070166) ile Halil ve Nadime oğlu, 1978 doğumlu YÜCEL BAYHAN(TC.K.No:56146261898)'ın BOŞANMALARINA,

2-Müşterek çocuk Semanur BAYHAN'ın velayetinin davalı baba Yücel BAYHAN'ı verilmesine,

Müşterek çocuk ile davacı anne Aslihan BAYHAN aynı şehirde oturuyor iseler her ayın 1.ve 3.haftası Pazar günleri saat 10.00 dan saat 18.00 arası , ayrı şehirde yaşıyor iseler Temmuz ayının 1. günü saat 10.00 dan 31. günü saat 10.00 a kadar ,her iki halde de dini bayramların 2. günü saat 10.00 dan 18.00 arası küçükü davacı anne yanına alarak bu şekilde şahsi ilişki tesisine, bununla ilgili yapılacak olan masrafların davacı anne Aslihan BAYHAN tarafından karşılanmasına,

3-Dava tarihinden itibaren aylık 150-TL tedbir nafakasının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, aynı miktar nafakanın kararın kesinleştikten yoksulluk nfakası olarak devamına,

4-7.000-TL maddi ve 7.000-TL manevi tazminatın davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

5-Kararın kesinleşmesinden sonra velayeti davalı babaya verilen müşterek çocuğun malları ile ilgili M.K.'nun velayet, vesayet ve miras hükümlerinin uygulanmasına ilişkin üzüğün 4.maddesi gereğince işlem yapılması için ihbarda bulunulmasına,

6-Karar tarihi itibariyle alınması gerekli 17,15-TL harçtan peşin alınan 15,60-TL harcın mahsubu ile bakiye 1,55-TL harcın davalıdan tahsiline,

7-Karar tarihinde yürürlükte bulunan avukatlık asgari ücret tarifesine göre 1.000-TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

8-Davacı tarafından yapılan 58,70-YTL yargılama giderinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

Dair,davacı asil ve vekilinin yüzlerine karşı, davalının yokluğunda,kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Yargıtay'a temyiz incelemesi için başvurma yolu açık olmak üzere verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.18/03/2010

Katip 99785

Hakim 38146

03 04 10

3390

T.C.
SALİHLİ
2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

TENSİP TUTANAĞI

ESAS NO : 2009/628
HAKİM : CEYLAN ARZİK 38146
KATİP : RAMAZAN YALÇIN COŞKUN 99785
DAVACI : ASLİHAN BAYHAN - Zafer Mahallesi 583.Sokak No:22 Salihli/ MANİSA
DAVALI : YÜCEL BAYHAN - Doğanlı Köyü Akhisar/ MANİSA
DAVA : Boşanma
DAVA TARİHİ : 09/10/2009

Davacı tarafından mahkememize açılan boşanma davasına ilişkin dava dilekçesinin bugün mahkememize gelmiş olmakla yukarıda yazılı esas sırasına kaydı yapıldı.

Dava dilekçesi incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

- 1- Davacıya duruşma gün ve saatini bildirir HUMK.nun 213 ve 377. maddelerine göre meşruhatlı davetiye tebliğine,
- 2- Davalıya HUMK.nun 213 ve 377. maddelerine göre meşruhatlı ve içerisinde dava dilekçesi bulunan davetiye ile duruşma gün ve saatinin tebliğine, davalı tarafından cevap verildiği takdirde masrafı kendisinden alınarak cevap dilekçesinin davacıya tebliğine,
- 3- Tarafların ekonomik ve sosyal durumlarının tespiti için Salihli İlçe Emniyet Müdürlüğüne ve Akhisar İlçe Jandarma Komutanlığına müzekkere yazılmasına
- 4-Tarafların adlarına kayıtlı taşınmaz kaydının bulunup bulunmadığının tespiti için Tapu Sicil Müdürlüklerine ve Belediye Başkanlığına müzekkere yazılmasına,
- 5-Bu nedenlerle duruşmanın 12/11/2009 günü saat 10:00'a bırakılmasına tensipen karar verildi. 09/10/2009

Katip 99785

Tensip gereği yapıldı.
K/99785

Hakim 38146

SALİHLİ 2.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'NE
(AİLE MAHKEMESİ SIFATIYLA)

DOSYA NO : 2009/628Es.
DAVACI : Aslihan BAYHAN
Zafer Mh.583.Sk. No:22 SALİHLİ
VEKİLİ : Av.Zafer ÖZKOYUNCU
Belediye Cd.Büyükhan İşhanı.No:103 SALİHLİ
DAVALI : Yücel BAYHAN
Doğankaya Köyü AKHİSAR
KONU : Dosyaya karşı beyanlarımız ve de müvekkilime 400,00TL aylık nafaka, 10.000,TL maddi, 10.000,TL manevi tazminat talebidir.

AÇIKLAMALAR :

Davacı müvekkil Aslihan BAYHAN sayın mahkemenizde boşanma davası açmıştır.Davacı müvekkil ile davalının Semanur isminde bir kızı vardır.

Davalı sürekli müvekkilime hakaretlerde bulunmakta 'sin kaf'lı küfürler etmektedir. Ve ayrıca müvekkilime saldırmakta ve 'tekme, tokat' müvekkilimi dövmektedir.Müvekkilimin bu konuda Akhisar Cumhuriyet başsavcılığı' na şikayet dilekçesi vermiştir.Buna ilişkin Hastane raporu da mevcuttur.Ayrıca müvekkilimi döverek ziynetlerini de almıştır.

Davacı müvekkil ile davalının bir arada yaşamayı olanaksız hale gelmiştir.Zira davalı sürekli müvekkilime hakaretlerde bulunmuş,ona kötü davranmış ve dövmüştür.Dolayısıyla davalı yanın cevap dilekçesini de kabul etmemekteyiz.

Evlilik birliği, ortak hayatı sürdürmeleri eşlerden beklenmeyecek derecede temelinden sarsılmıştır ve müvekkilimin bunda bir kusuru bulunmamaktadır.Müvekkil evlilik birliği süresince görevlerini yerine getirmiştir.Açıkladığımız nedenlerle, tarafların evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeniyle boşanmalarını ve evlilik birliğinin sona ermesi üzerine müvekkilimin uğradığı ve uğrayacağı zarar nedeniyle davalının maddi ve manevi tazminata mahkum edilmesini saygıyla talep ederiz..

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıkladığımız nedenlerle, fazlaya ilişkin haklarımız saklı kalmak üzere müvekkilim ile davalının boşanmasına, çocuğun velayetinin davalı babaya verilmesine, müvekkilime aylık 400,00TL nafaka verilmesine ve de müvekkilim lehine 10.000,00 TL maddi 10.000,00TL manevi olmak üzere toplam 20.000,00TL tazminata, ve yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini müvekkilimiz adına saygıyla talep ederiz. 13/01/2010

Davacı Okudum
Aslihan bayhan
// //

4.2.2. Erek Metin

(Übersetzung aus dem Türkischen)

REPUBLIK TÜRKEI
2. AMTSGERICHT SALIHLI

Im Namen des Familiengerichtes

Geschäftsnummer : 2009/628
Urteilnummer : 2010/245
Richter : Ceylan Arzik 38146
Protokollführer : Ramazan Yalçın Coşkun 99785

Antragstellerin : Aslihan Bayhan- Tochter der Refika und des Alaattin, geb. 1979, standesamtlich registriert in Manisa, Akhisar, Doğankaya, Geburtsname: KAYA, wohnhaft in Zafer mah. 583. Sok. No :22 Salihli/Manisa, Personenkennzeichen: 62419070166

Prozessbevollmächtigter : RA Serkan Özer – RA Zafer Özkoyuncu
Büyükhanışanı K:1/103 Salihli/Manisa

Antragsgegner : Yücel Bayhan- Sohn der Nadime und des Halil, geb. 1978, standesamtlich registriert in Manisa, Akhisar, Doğankaya, Personenkennzeichen: 56146261898.

Prozessgegenstand : Ehescheidung

Urteildatum : 18/03/2010

In dem von unserem Gericht verhandelten Ehescheidungsprozess wurde

BESCHLOSSEN UND VERKÜNDET:

Die Antragstellerin erklärt in ihrem Prozessantrag vom 09/10/2009, dass sie mit dem Antragsgegner die Ehe am 05/06/2003 geschlossen haben, dass aus dieser Ehe ihr gemeinsames Kind namens Semanur auf die Welt gekommen ist und dass die eheliche Lebensgemeinschaft vom Fundament zerrüttet ist. Ferner erklärt sie, dass die Ehe für beide Parteien unerträglich geworden ist, sowie dass zwischen dem Paar keine Liebe und kein Respekt mehr vorhanden ist. Obwohl die Antragstellerin ihre haushaltsbezogene Aufgaben erfüllte, wurde sie von ihrem Mann geschlagen und es gab jeden Tag ohne Grund Streit. Auch wurde sie dauerhaft grundlos geschlagen. Zuletzt soll der Antragsgegner ihre Schmuckwaren genommen, sie beschimpft, geschlagen und zurück ins Vaterhaus geschickt haben. Er soll gedroht haben, dass sie nicht zurückkommen soll, da er sie ansonsten töten würde. In diesem Zusammenhang erklärt sie, dass die eheliche Lebensgemeinschaft permanent zerrüttet ist und dass die Ehe in dieser Form ihr materiell, immateriell und geistig schadet. Sie hat kein Einkommen und ihre Schmuckwaren wurden verkauft. Sie beantragt, dass die Ehe geschieden wird. Ferner beantragt sie, dass ihr von ihrem Ehemann eine Unterhaltszahlung ausgezahlt wird und dass Verhandlungs- und Gerichtskosten der Antragsgegnerpartei auferlegt werden.

Der Antragsgegner erklärt in seinem Antwortschreiben vom 11/11/2009, dass er die Anschuldigungen der Antragstellerin abstreitet, dass die Klage nicht beim zuständigen Gericht eröffnet ist, dass sie in Akhisar wohnhaft sind und deshalb da Familiengericht Akhisar zuständig ist. Er beantragt den Prozessantrag wegen sachlicher Unzuständigkeit zurück zu weisen. Er erklärt ferner, dass die im Prozessantrag von der Antragstellerin geschilderten Aussagen nicht der Wahrheit entsprechen, dass die Antragstellerin zwecks Scheidung den Antragsgegner mit böswilliger Absicht verleumdet und dass die eheliche Lebensgemeinschaft nicht zerrüttet ist. Er erklärt, dass die Ehe der Parteien für beide jeweils die zweite Ehe ist, dass die Antragstellerin wegen Druck ihrer Familie das eheliche Haus verlassen hat und dass er keine Schmuckwaren genommen hat. Zur Zeit kümmere er sich um das gemeinsame Kind und da er Bauer ist, wäre er wirtschaftlich nicht in der Lage Unterhaltszahlungen zu leisten. Er liebe seine Frau und habe sich

gegenüber ihr nicht fehlerhaft benommen. Er möchte sich nicht scheiden lassen und lehnt die Klage ab. In diesem Zusammenhang beantragt er den Prozess abzulehnen.

Der Prozess ist ein Ehescheidungsprozess aufgrund Zerrüttung der ehelichen Lebensgemeinschaft.

Die Antragstellerin wiederholte in den Sitzungen den Prozessantrag und erklärte, dass sie die elterliche Sorge des gemeinsamen Kindes nicht beantragt, dass sie zur Zeit im Vaterhaus wohnt und deswegen sich nicht um ihr Kind kümmern kann, wobei im Vaterhaus noch ihr Onkel und ihre Großmutter wohne. Das Kind sei schon beim Vater und dieser kümmere sich um es. Sie erklärt wiederholend, dass der Antragsgegner sie trotz ihres richtigen Verhaltens geschlagen habe.

Der Vertreter der Antragstellerin erklärte in den Sitzungen, dass er zu den Zeugenaussagen nichts weiteres hinzuzufügen hätte und dass sie als notdürftiger und Vorsorgeunterhalt monatlich 400 TL beantragen.

Im Prozessantrag vom 13/01/2010 erklärt der Vertreter der Antragstellerin, dass der Antragsgegner die Mandantin mehrmals beschimpft und geschlagen hat, dass er in dieser Hinsicht schuldig ist und dass sie aufgrund des Schadens der Mandantin eine monatliche Unterhaltszahlung von 400 TL, sowie eine materielle Entschädigung von 10.000 TL und eine immaterielle Entschädigung von 10.000 TL beantragen.

Der Antragsgegner erklärte in den Sitzungen, dass er die Klage ablehnt, dass er sich nicht scheiden lassen möchte und dass die Antragstellerin ihn verleumdet. Das gemeinsame Kind sei mit ihm und er möchte es auch behalten. Er erklärt aber, dass er sich nicht scheiden lassen möchte, dass die Antragstellerin nach einer Fehlgeburt die Schmuckwaren verkauft hat und er sie deswegen nicht zurückgeben kann. Der Antragsgegner sei Tabakzüchter und habe aufgrund des Prozesses den Tabak im Schwarzmarkt verkaufen müssen. Er erklärt, dass er keine sonstige Arbeit hat und den Tabak verkaufen musste, um seine Reisekosten für den Prozess zu decken, da er weit wohnt.

Die Zeugnisaussagen wurden angehört, das Antwortschreiben bezüglich der Feststellung der sozialen und wirtschaftlichen Lage sowie des Vermögensbestands der Parteien wurde untersucht und dem Akteninhalt hinzugefügt.

Nach Einsichtnahme in die standesamtlichen Register der Parteien wurde festgestellt, dass die Parteien die Ehe am 06/06/2003 geschlossen haben und dass aus der Ehe im Jahr 2005 das gemeinsame Kind Semanur hervorgegangen ist.

Die Ermittlungsakte Nr. 2009/4803 der Generalstaatsanwaltschaft Akhisar wurde bezogen. Nach der Einsichtnahme in die Akte wurde festgestellt, dass gegen den Tatverdächtigen Yücel Bayhan wegen vorsätzlicher einfacher Körperverletzung der Beschwerdeführerin Aslihan Bayhan ein Ermittlungsverfahren eingeleitet wurde und nach den Ermittlungen gegen den Tatverdächtigen vor der Strafkammer des Friedengerichts eine öffentliche Klage erhoben wurde.

Die Gerichtsakte wurde zwecks Berichterstattung über die elterliche Sorge des gemeinsamen Kindes Semanur Bayhan dem Sozialarbeiter als Sachverständiger übergeben. Der Sachverständige Emrah Akkoyun erklärt im Bericht vom 22/02/2010, dass die Antragstellerin Aslihan Bayhan die elterliche Sorge des gemeinsamen Kindes wegen ihrer wirtschaftlichen Lage nicht übernehmen will, dass aber die physische und die psychosoziale Lage der Antragstellerin für die gesunde Entwicklung des gemeinsamen Kindes unbedenklich ist.

Der Zeuge der Antragstellerpartei Alaattin Kaya erklärt in der Sitzung vom 23/02/2010, dass er der Vater der Antragstellerin ist. Die Parteien seien seit 7 Jahren verheiratet. Der Antragsgegner habe die Antragstellerin permanent geschlagen und beschimpft. Einmal sogar soll er das Gesicht der Antragstellerin geschwollen gesehen haben, aber da er sich in die Ehe nicht einmischen wollte, habe er nichts gesagt und seine Tochter in deren Ehwohnung zurückgebracht. Die Tochter soll zwei Mal ins Vaterhaus zurückgekehrt sein, aber der Vater habe sie mit der Hoffnung, dass sie sich vertragen wieder

zurückgeschickt. Er erklärt ferner, dass das Paar keine Fortschritte gemacht hat und die Ehe zerrüttet ist.

Der Zeuge der Antragstellerpartei Sulhattin Kaya erklärt in der Sitzung vom 23/02/2010, dass er der ältere Bruder der Antragstellerin ist, dass die Parteien sich ständig gestritten haben und die Ehe zerrüttet ist. Der Antragsgegner habe die Antragstellerin mehrmals geschlagen und bedroht. Aslihan sei zwei Mal aus der Ehewohnung weggelaufen. Beim ersten mal sei sie bei ihrer älteren Schwester geblieben und beim zweiten mal musste sie sich im Wald verstecken. Der Antragsgegner habe an dem Tag die Antragstellerin bedroht, sie zu schlagen und zu töten, wenn sie im Feld ankommen, worauf sich ja die Antragstellerin im Wald versteckte. Bei beiden Tagen konnte er die Antragstellerin finden. Er hatte sie ohnehin schon am vorigen Tag geschlagen und die Antragstellerin hatte auch Schlagspuren. Aufgrund des Vorfalls wurden sie bei der Gendarmerie verhört. Den Parteien kann nicht zugemutet werden, dass sie die eheliche Lebensgemeinschaft weiterführen. Der Antragsgegner sei arbeitslos und auch arbeitsunfähig.

Der Zeuge der Antragstellerpartei Necmettin Kaya erklärt in der Sitzung vom 23/02/2010, dass er Nachbar der Antragstellerin ist. Er habe die Antragstellerin vor zwei Monaten gesehen, als sie in das Vaterhaus zurückkehrte, wo ihr ganzes Gesicht in Blut wäre. Als er sie danach fragte, soll die Antragstellerin gesagt haben, dass ihr Ehemann und ihre Schwiegermutter sie schlagen, dass die beiden sie aus dem Haus rausgeworfen haben und dass sie ihr gedroht haben sie umzubringen, falls sie zurückkehre. Ferner habe er auch von der Umgebung ähnliches gehört.

Nach der Bewertung des Akteninhalts geht hervor, dass die Parteien seit 2003 verheiratet sind. Die eheliche Lebensgemeinschaft ist zerrüttet. Die Ehe ist für jeweils jede Partei die zweite Ehe. Innerhalb der Ehe hat der Antragsgegner die Antragstellerin mehrmals misshandelt, worauf die Antragstellerin zwei Mal die Ehewohnung verlassen hat, doch auch wieder zurückgekehrt ist. Der Antragsgegner hat die Antragstellerin permanent geschlagen und mit dem Tod bedroht. Gegen den Antragsgegner ist ein Strafverfahren wegen Körperverletzung gegenüber seiner Ehefrau eingeleitet. Der

Antragsgegner ist arbeitslos. Unter Berücksichtigung des Akteninhalts, der gesammelten Beweise und der Zeugenaussagen geht hervor, dass aufgrund der mangelhaften Verhaltensweise des Antragsgegners die eheliche Lebensgemeinschaft vom Fundament zerrüttet ist, weshalb die Ehe zu scheiden ist. Die elterliche Sorge des gemeinsamen Kindes Semanur Bayhan ist dem Vater zu übertragen, da sowohl der Sachverständigenbericht berücksichtigt wird, als auch die Antragstellerin aufgrund ihrer wirtschaftlichen Lage auf die elterliche Sorge verzichtet und der Antragsgegner diese beantragt. Unter Berücksichtigung der wirtschaftlichen und sozialen Lage der Parteien ist für die Antragstellerin Aslihan Bayhan ein monatlicher Vorsorgeunterhalt von 150 TL festzusetzen, da die Antragstellerin arbeitslos ist, im Vaterhaus lebt und kein Einkommen hat. Der aufgelaufene Betrag ab Prozessdatum ist vom Antragsgegner an die Antragstellerin zu zahlen, wobei der monatliche Vorsorgeunterhaltsbetrag nach Rechtskräftigkeit des Urteils als notbedürftige Unterhaltszahlung weiter zu leisten ist. Da die vorhandenen und voraussichtlichen Interessen der Antragstellerin wegen der Ehescheidung verletzt sind, ist der Entschädigungsanspruch unter Berücksichtigung der sozialen und wirtschaftlichen Lage der Parteien teilweise anzunehmen. Demnach muss der Antragsgegner der Antragstellerin eine materielle Entschädigung von 7.000 TL zahlen. Da der Antragsgegner die Antragstellerin geschlagen, beschimpft und beleidigt hat, ist diese Art von Handlung im allgemeinen als schwere Verletzung des Persönlichkeitsrechts der Antragstellerin zu betrachten. Demnach muss der Antragsgegner der Antragstellerin, unter Berücksichtigung der wirtschaftlichen und sozialen Lage der Parteien, eine immaterielle Entschädigung von 7.000 TL zahlen. Darauf wurde folgendes Urteil verkündet.

URTEIL:

1. Dem Prozess wird stattgegeben. Die Ehe von Aslihan Bayhan (Personenkennzeichen: 62419070166), Tochter des Alaattin und der Refika, geb. 1979, standesamtlich registriert in Manisa, Akhisar, Doğankaya, und von Yücel Bayhan (Personenkennzeichen: 56146261898), Sohn des Halil und der Nadime, geb. 1978, wird geschieden.

2. Die elterliche Sorge des gemeinsamen Kindes Semanur Bayhan wird dem Vater Yücel Bayhan übertragen.

Die Beziehungen zwischen der Mutter Aslihan Bayhan und dem Kind werden wie folgt geregelt: Für den Fall, dass die Parteien in der gleichen Stadt wohnen, bleibt das Kind an jedem 1. und 3. Sonntag eines jeden Monats zwischen 10.00 Uhr und 18.00 Uhr bei der Mutter. Für den Fall, dass die Parteien in verschiedenen Städten wohnen, bleibt das Kind ab dem 1. Juli, 10.00 Uhr bis zum 31. Juli, 10.00 Uhr bei der Mutter. In beiden Fällen gilt, dass die Tochter jeweils am 2. Tag von religiösen Feiertagen zwischen 10.00 Uhr und 18.00 Uhr bei der Mutter bleibt. Die Kosten, die dadurch hervorkommen, trägt die Mutter Aslihan Bayhan.

3. Ab Prozessdatum ist vom Antragsgegner für die Antragstellerin ein monatlicher Vorsorgeunterhalt von 150 TL zu zahlen, welcher nach Rechtskräftigkeit des Urteils als notbedürftige Unterhaltszahlung weiter zu zahlen ist.

4. Der Antragsgegner hat an die Antragstellerin eine materielle Entschädigung von 7.000 TL und eine immaterielle Entschädigung von 7.000 TL zu zahlen.

5. Nach Rechtskräftigkeit des Urteils ist gemäß Artikel 4 der Satzung über die Anwendung der Bestimmungen über die elterliche Sorge, Vormundschaft und Erbschaft des Bürgerlichen Gesetzbuches eine Meldung über die Gegenstände des Kindes zu machen.

6. Von der Gerichtsgebühr in der Höhe von 17,15 TL werden 15,60 TL verrechnet. Der Restbetrag von 1,55 TL geht zu Lasten des Antragsgegners.

7. Nach dem ab Urteildatum gültigen Mindestlohntarif für Rechtsanwälte ist die Prozessvertretungsgebühr von 1.000 TL vom Antragsgegner an die Antragstellerin zu entrichten.

8. Die Verhandlungskosten von 58,70 TL der Antragstellerin gehen zu Lasten des Antragsgegners und sind an die Antragstellerin zu entrichten.

Das Urteil, gegen welches ab Zustellungsdatum innerhalb von 15 Tagen Revision eingelegt werden kann, wurde in Anwesenheit der Antragstellerin und des Prozessbevollmächtigten und in Abwesenheit des Antragsgegners rechtmäßig vorgelesen und erklärt. 18/03/2010

Protokollführer 99785
(gezeichnet)

Richter 38146
(gezeichnet)
(Gerichtssiegel)

4.3. Terimce

4.3.1. Türkçe – Almanca Terimce

Bu bölümde, çeviriler esnasında kaynak metinlerden alınmış olan Türkçe – Almanca terimlere yer verilmiştir.

-A-

Asliye Mahkemesi :	Landgericht, das
Aile Mahkemesi:	Familiengericht, das
Adli yargılama:	Ordentliches Verfahren, das

-B-

Belge:	Akte, die
Belediye başkanlığı:	Gemeindevorstand, der
Başvurma harcı :	Antragsgebühr, die
Beyan:	Äusserung, die
Boşanma anlaşması, sözleşmesi :	Ehescheidungskonvention, die
Boşanma dilekçesi:	Scheidungsantrag, der
Boşanma hakkı:	Scheidungsrecht, das
Boşanma davası:	Ehescheidungsverfahren, das
Boşanma sebepleri :	Scheidungsgründe, die
Boşanma kararı:	Scheidungsurteil, das
Boşanma :	Ehescheidung, die
Bölge hakimi:	Bezirksrichter, der

-C-

Celp: **Vorladung, die**

-Ç-

Çocuğun bakımı : **Fürsorge, die**

Çocuğun nafakası: **Kinderunterhalt, der**

Çocuk parası: **Kinderrente, die**

-D-

Dava takibi : **Prozessführung, die**

Dava talebi: **Rechtsbegehren, das**

Davacı: **Antragsteller, der**

Davacı Vekili: **Prozessvervollmächtigter, der**

Davalı: **Antragsgegner, der**

Devlet kanunları: **Landesgesetze, die**

Dilekçe : **Antrag, der**

Dosya numarası: **Geschäftsnummer, die**

Duruşma: **Verhandlung, die**

-E-

Esas numara: **Aktennumer, die**

Ekonomik sosyal durum : **Wirtschaftliche soziale Status, der**

Evlenme akti : **Heiratsvorgang, der**

Evlilik sonrası nafaka : **nacheheliche Unterhalt, der**

Evlilik konusu: **Ehesache, die**

-F-

Fürü: Nachkommenschaft, die

-G-

Gelir: Einkommen, das

Gerekçe: Begründung, die

Gıyabı : Abwesenheit, die

-H-

Hakim: Richter, der

Harç : Gebühr, die

Hayata kast: Angriff auf die Person, der

Hukuk davası: Rechtsstreit, der

Hukuki bildirim : Rechtsmittelbelehrung, die

Hukuki yarar: rechtliches Vorteil, die

Hukuk mahkemeleri usulü kanunu: Zivilprozessordnung, die

-I-

-İ-

İfade: Anhörung, die

İfayi: Erfüllung, die

İhtar: Ermahnung, die

İhtilafsız olan: Außerstreitige, der

İkametgah: Wohnsitz, der

İlam: Urteil, das

İlamın kesinleştirilmesi: Rechtskraftvermerk, der

İtiraz:	Einspruch, der
-J-	
-K-	
Kamu düzeni :	Ordnung der Öffentlichkeit
Kanuni temsilci :	gesetzliche Vertreter, der
Kanunlar ihtilafı:	Rechtsstreit, der
Karşılıklılık esası:	Gegenseitigkeit, die
Kesinleşme onayı(şerhi):	Rechtskraftbescheinigung, die
Kişisel hak:	persönliches Recht, die
Kesin hüküm şerhi:	Rechtskraftbescheinigung, die
-L-	
Layiha:	Schriftsatz, der
-M-	
Makam:	Behörde, die
Mal rejimi:	Güterrecht, das
Menfaat:	Interesse/Vorteil, das /der
Metnin/Belgenin aslı:	Urschrift, die
Muraffa:	Hauptverhandlung, die
Mühürlemek:	Versiegelung, die
Müvekkil:	Mandant, der
-N-	
Nafaka bedeli:	Versorgungsunterhaltsgebühr, die

-O-

Onamak:

begläubigen

-Ö-

-P-

-R-

Resmi tebliğ:

Vernehmlassung, die

Reşit olan:

Volljährige, der

Reşit olmayan:

Minderjährige, der

-S-

Savunma:

Verteidigung, die

-Ş-

-T-

Taahüt etmek:

sich verpflichten

Tahkim sözleşmesi:

Schiedsgerichtvertrag, der

Tahkim şartı:

Schiedsklausel, die

Talep:

Antrag, der

Tanıma:

Anerkennung, die

Tatbik:

Anwendung, die

Tazminat hakkı:

Entschädigungsrecht, das

Tebellüğ:

Zustellung bekommen, die

Tebliğ:

Bekanntmachung, die

Tedbir durumu:

Vorsorgefall, der

Tedbir nafakası:

Versorgungsunterhalt, der

Temyiz:	Revision, die
Tenfiz:	Vollstreckung, die
Teşrik:	Gesetzgebung, die
Tevkil:	Bevollmächtigung, die
Türk medeni kanun:	Türkisches Zivilgesetzbuch, das
-U-	
-Ü-	
-V-	
Vatandaşlık, uyrukluk:	Staatsangehörigkeit, die
Vekil:	Prozessbevollmächtigte(r), die/der
Velayet hakkı:	Elterliche Sorge, die
-Y-	
Yerine getirme:	Erfüllung, Vollziehung, die
Yetkili merci:	zuständige Behörde, die
-Z-	

4.3.2. Almanca – Türkçe Terimce

Bu bölümde, çeviriler esnasında kaynak metinlerden çıkartılmış olan Almanca- Türkçe terimlere yer verilmiştir.

-A-

Abänderung, die:	düzelme
Administrative Vorgang, der:	İdari işlem
Alleineigentümer, der:	Tek sahibi
Amtsgericht, das:	Sulh Hukuk Mahkemesi
Anerkennung, die:	Tanıma
Anhörung, die	İstima, dinleme
Antrag, der:	Talep
Antragsgegner, der:	Davalı
Antragsteller, der:	Davalı
Apostille, das:	Apostil
Aufenthaltsbestimmungsrecht, das:	Oturma izni hakkı
Aufenthaltort, der:	İkametgah yeri
Auflösung, die:	Fesih, sona erme
Aufrechterhaltung, die:	Muhafaza, koruma
Ausgangsbetrag, der:	Çıkış tutarı

-B-

beantragen:	talep etmek
beglaubigen:	onamak
Begründung, die:	gerekçe

Belange, der:	haklar, menfaatler
Beschluss, der:	karar
Bestätigung, die:	tasdikname
Bestimmung, die:	hüküm
Betreuungsleistungen, die:	bakım görevi
Bürgerliches Gesetzbuch, das:	Alman Medeni Kanun
-C-	
-D-	
-E-	
Ehe, die:	evlilik, evlenme akdi
Ehegatte, der:	eş
Ehegattenunterhalt, das:	nafaka
Eheliche Lebensgemeinschaft, die:	evlilik birliği
Ehescheidung, die:	boşanma
Ehevertrag, der:	evlilik sözleşmesi
Ehewohnung, die:	evlilik birliğine ait ikametgah
Einigung, die:	uzlaşma, anlaşma
Einkommen, das:	gelir
Einspruch, der:	itiraz
Elterliche Sorge, die:	velayet hakkı
endgültige Beweismittel, das:	kesin delil
Entscheidungsgründe, die:	karar sebepleri
Erfüllung, die:	yerine getirme

Erstinstanzlich:	birinci derecede, asliye
-F-	
Familienrecht, das:	aile hukuku
Familiensache, die:	aile meselesi
-G-	
Gebühr, die:	harç
Gegenseitigkeit, die:	karşılıklılık esası
Gerechtlisches Urteil, das:	mahkeme kararı
Geschäftsstelle, die:	kalem, yazıhane
Gesetzgeber, der:	yasa koruyucu
gesetzliche Vertreter, der:	kanuni temsilci
Getrennte Haftung, die:	Tekeffül ayrımı
Getrenntleben, das:	ayrı yaşam
Gütergemeinschaft, die:	mal ortaklığı
Güterrecht, das:	mal rejimi
Gütertrennung, die:	mal ayrımı
-H-	
Härteklausel, die:	hafifletici şartlar
häusliche Gemeinschaft, die:	ortak yaşam
Hervorgehen, das:	oluşan
-I-	
im Namen des Volkes:	halk adına
Intakte Ehe, die:	süren evlilik

-J-

Jugendamt, das:

gençlik dairesi

Justiz beschäftigen, die:

adliye memurları

-K-

Kindesunterhalt, das:

çocuk nafakası

-L-

Landgericht, das:

Asliye mahkemesi

-M-

Minderjährige, die:

reşit olmayan

Mithaftung, die:

müşterek mesuliyet

Mündliche Verhandlung, die:

sözlü duruşma

-N-

Nacheheliche Unterhalt, der:

evlilik sonrası nafaka

Normalfall, der:

normal şart

-O-

Ordnung der Öffentlichkeit, die:

kamu düzeni

-P-

Parteien, die:

tarafklar

Personensorge, die:

şahsın himayesi

Pflicht, die:

sorumluluk

Protokollführer, der:

zabıt katibi

-R-

Rechtskraftbescheinigung, die:

kesinleşme onayı

Rechtskräftige Scheidungsurteil, das:	kesinleşmiş boşanma ilanı
Rechtskraftvermerk, das:	ilamın kesinleşmesi
Rechtskraftvermerk, der:	İlamın kesinleşmesi
Rechtsmittelbelehrung, die:	Hukuki bildirim
-S-	
Satz, der:	Bent
Scheidung der Ehe, die: sonlanması	Evlilik birliğinin
Scheidungsgründe, die:	Boşanma Sebepleri
Scheidungsrecht, das:	Boşanma Kanunu
Scheidungsverfahren, das:	Boşanma Davası
Scheidungsvoraussetzungen, die:	Boşanma Koşulları
Sorgerecht, das:	Velayet hakkı
Sorgerechtübertragung, die:	Velayet hakkını devretmek
Staatsangehörigkeit, die:	Vatandaşlık, uyrukluk
Stellungnahme, die:	Fikir, mütalaa
-T-	
Tatbestand, der:	Vaka, hadise
Titel, der:	Başlık
-U-	
Unannehmlichkeit, die:	Kabul edilemez
Unterhaltsbetrag, der:	Nafaka tutarı
Unterhaltszahlungen, die:	Nafaka ödemeleri

unzumutbare Härte, die:	Beklenmeyecek derecede ağır haksızlık
Urkundsbeamter,der:	Evrak memuru
Urteil, das:	Hüküm
-Ü-	
-V-	
Verfahren, das:	Dava, muhakeme usulü
Verkündung, die:	Resmen ilan, tefhim
Verlauf eines Prozesses, der:	Davanın seyri
Vermögen, das:	Sermaye
Vermögensmassen, die:	Mal mevcudu
Verteidigung, die:	Savunma
Vollstreckung, die:	Tenfiz
Vollziehung, die:	Yerine getirme
Voraussetzungen, die:	Şartlar
Vorschriften, die:	Maddeler
Vorsorgefall, der:	Tedbir durumu
-W-	
Wohnsitz, der:	İkametgah
-Y-	
-Z-	
Zerrüttung, die:	Şiddetli geçimsizlik

Zugewinnausgleich, der:

**Tasfiye (akçe farkının
ödenmesi)**

Zugewinnngemeinschaft, die:

Evlilikten doğan ortaklık

Zuständige Behörde, die:

yetkili merci

Zustellung, die:

Tebliğ

4.4. Türkçe Çevirinin Değerlendirilmesi

Bu bölümde, çeviri yaparken yaşadığım sıkıntılar ve tercih ettiğim çözümlerine değinilmiştir.

Almanca boşanma ilamını çevirmeye başlamadan önce zaman zaman kavramların kanun içindeki kapsamalarını da anlayabilmek amacıyla Alman Medeni Kanununu ve Türk Medeni kanununu incelemem gerekti. Almanca'dan Türkçe'ye, Almanca boşanma ilamı çevirmeye başlamadan önce, artalan bilgimi arttırabilmek için, Alman Kanunlarının tez konuyla ilgili bölümlerini okudum, çeviri bağlamında işime yarayabileceklerini “söz öbeği” olarak işaretleyip, kullanmak üzere listeledim. Çeviri sürecinde öncelikle terim çalışması yaptım. Bilmediğim terimleri çıkarttım. Terim seçimine karar verdikten sonra, koşut metin çalışması olarak, kullandığım terimlerin yerinde kullanılıp kullanılmadığını metinler üzerinden tarayarak araştırdım. Terimlerin Türkçe karşılığını bulabilmek için Almanca-Türkçe, Türkçe-Almanca « Hukukla İlgili Terimler Sözlüğü »nden faydalandım.

Amaca ve erek kitleye uygun, rahatlıkla algılanabilecek ve okuyanda da çeviri kokan bir metin hissi uyandırmayacak bir çeviri üretebilmem için metne çok iyi hakim olmam gerektiğinin bilincindeydim. Bu hakimiyetin sağlanabilmesinde çeviri sürecinde karşılaşacağım sorunları sürecin başından asgari düzeye indirgemem yükümü hafifletecekti.

Almanca Boşanma ilamı çevirisinde, metin bütünlüğüne ve üslubuna bağlı kalarak çevirmeye çalıştım. Kaynak metinde zaman zaman zorlayan nokta hukuki terimler oldu. Bu durumda sözlük yardımıyla yoğun bir terimce çalışması yapmam gerekti. Bazı terimlerin karşılığını Türk Medeni Kanun maddeleriyle, koşut metin çalışması yaparak edindim. Bununla yetinmeyip birde edindiğim terimlerin doğruluğunu kontrol etmem gerekti. Koşut metin çalışması çeviri sürecinde çok faydalı oldu. Koşut metin çalışması zaman alsada, erek kültüre ve amacına uygun bir çeviri çalışmasında kuşkusuz işinizi kolaylaştırdığı ortada.

Çevirisinde zorlandığım noktalara örnek olarak vermek gerekirse; « Scheidung durch Urteil » kavramını, Türkçe'ye « Mahkeme Kararı ile Boşanma » olarak çevirdim ; Nedeni boşanmanın zaten mahkeme kararı ile gerçekleşmesidir. Türk Medeni

Kanununda böyle bir kavram bulunmamaktadır. Bundan dolayı, bu kavram tamamen kendi kararım doğrultusunda çevrilmiştir. Türk Medeni Kanunun boşanma maddelerinden faydalanarak karşılığını bulmaya çalıştım ; ancak başlıklar farklıydı, ama içerik birbirine benzemektedir. Bir başka çevirisinde zorlandığım başlık ise « Vermutung für das Scheitern » kavramıydı. Türkçe karşılığını bulabilmek için yine Türk Kültüründeki kullanımlarını araştırıp bulmaya çalıştım ve koşut metin çalışmasına yöneldim ve « şiddetli geçimsizlik » kavramını kullanmaya karar verdim.

Almanca boşanma ilamı, bilindiği üzere biçem ve düzen olarak Türk boşanma ilamlarına benzememektedir. Daha anlaşılır ve özet şeklindedir. Konu tekrarı pek fazla görülmez. Boşanma ilamını Türkçe'ye çevirirken biçemini yansıtmakta zorlandım. Boşanma davası ile ilgili kişilerin bilgileri, Türk boşanma ilamlarında olmadığından, biçemini Türk boşanma ilamına göre değiştirdim. Çevirirken iki seçeneğim vardı ; birincisi kaynak metnin biçemine sadık kalarak çevirmek yada biçemi erek dildeki şekline uyarlamak. Erek dildeki biçeme uyarlamayı tercih ettim. Boşanma ilamı net ve anlaşılabilir bir dilde yazılmış. Metnin içeriğini kaynak metne sadık kalarak çevirdim. Çevirmekte zorlandığım « Jugendamt » teriminin Türkiye'de bu bağlamda kullanılan aynı işlevi ve görevi olan karşılığını bulamadım. Bu nedenle benzer bir işlevi olan ve Türkiye'de faaliyet gösteren « Gençlik Merkezi » terimini çevirimde kullanmayı uygun gördüm. »Gençlik Merkezi « çocuklara ve gençlere sosyal hizmet veren, onlara imkanlar sunan bir kurumdur. »Jugendamt « ın amaçları doğrultusunda hizmet eden bir kurum olup, ancak tam olarak aynı karşılığa denk gelmemektedir. Avrupa birliği müzakerelerinin yoğunlaşması ve bu çalışmalar doğrultusunda da Türkiye'de de pek yakında böyle aynı işlevi gören bir kurumun ortaya çıkacağını düşünüyorum. Ancak yukarıda da belirttiğim gibi şu an için bu kurumun karşılığı « Gençlik Merkezi »dir. Boşanma ilamlarında belirli kalıplar vardır, bu kalıpların bilinmesi çeviride kolaylık sağlayacaktır.

Boşanma sonucunda gelişen süreçlerin hakkında yazılan metnin çevirisini yaparken, Alman Medeni Kanununu, boşanma ilamı çevirisinde olduğu gibi konu bağlamında alman ile Türk maddelerini karşılaştırarak inceledim. Türk maddelerine tekabül eden madde başlıkları ve terimleri çıkarttım ve karşılaştırmalı olarak inceledim.

Böylelikle yapmış olduğum terimce çalışmasının bir nevi sağlamasını yapmış ve eksiklerimi tamamlamış olacaktım. Örneğin « Vermögen » terimi ilk başta akla « sermaye » kavramını getirirse de boşanma ilamlarında « mal varlığı » anlamında kullanılmaktadır. Almanca terimler zaman zaman yanıltıcı olabiliyordu ancak konu bağlamı boşanma olduğundan ve Almanya'da kurumlara değil, şahıslara önem verildiğinden dolayı bunu çevirime de yansıtmaya özen gösterdim. Yine bir zorlayıcı terim olarak « Zugewinnausgleich » örneği verilebilir. Çevirisini « tasfiye » (akçe farkının ödenmesi) olarak yaptım. Bu bağlamda hukuk sözlüğünün yararlandığımı söylemeliyim. Diğer bir örnek olarak « Vermögensmassen » (mal mevduatı ayrımı), « Getrennte Haftung » (tekeffül ayrımı) gibi iktisadi terimler de yer almaktaydı. Bu terimleri sözlük çalışması ve zaman zaman da internetten kapsamlı araştırarak çözmeye çalıştım. Elbette her yeni edindiğim terimin çeviride kullanılabilirliği açısından hukuk alanında kullanılabilirliği ve doğruluğunu da kontrol edip öyle çeviride kullanmaya karar verdiğimide tekrar belirtmek isterim. Kapsamlı terim çalışması, konu bağlamındaki araştırmalar, art alan bilgin ve koşut metin çalışmasının işimi çok kolaylaştırdığına tekrar değinmek isterim.

Kaynak metinler, hukuksal bir boyutta olduğu için erek odaklı çevirinin yapılmasını pek mümkün kılmamaktadır. Ancak kanunları halk diline indirgediğiniz takdirde herkesin anlayabileceği bir metin ortaya çıkıyor, bu nedenle çevirisi de anlaşılabilir oluyor. Böylelikle Kaynak metnin Alman hukuki metinlerinin alan dışı hedef kitle tarafından anlaşılır olma özelliğini erek metne de aktarmış olduk. Bu bağlamda hem dil içi hemde dil dışı erek kitesine hitap edebilecek bir metin üretilmiş oluyor.

4.5. Almanca Çevirinin Değerlendirilmesi

Metnin çevirisinin ilk başlarında cümleler kolay ilerlerken, daha sonraki kısımlarda yan cümleler fazlalaşp, bir cümlede birkaç husus birden ifade edilmekteydi. Çevirinin hukusal bağlayıcılığını göz önünde bulundurarak, yapılması halinde ters hukusal sonuçlar doğuracağından tereddüt ettiğim yerlerde cümleleri bölerek çevirmeye veya bire bir bir çeviri yolu izledim.

İlk başlarda yine terimlerin karşılıklarını bulabilmek için hukuk sözlüklerinden faydalandım. Ancak zaman zaman sözlükte yer alan terimlerin doğru kullanılıp kullanılmadığından emin değildim. Bu yüzden hem Alman Medeni Kanunundan hemde koşut metin çalışmasından yararlandım.

Metinlerin Almanca'dan Türkçe'ye çevirisinde, Almanca boşanma ilamlarının Türk hukuk metinlerinde olduğu gibi bir uzmana hitabeden değil de uzmanlık alanı dışında yani hukuk dili konusunda sade bir vatandaş kadar bilgi sahibi olan birinin anlayacağı biçimde ele alınmasından dolayı, evlilik birliğinin sona ermesi ile ilgili bilgileri çevirme sürecinde de zorlanmadım.

Çeviri yapılırken metnin bütünlüğünü esas aldım. Bazı yerlerde anlam zayıflıkları olsa da bütünün anlamını değiştirecek özellikler taşımıyordu. Tam emin olamadığım ifadeleri kullanmadım. Buralarda daha ortalama anlatımlara başvurdum. Bu kendime güvensizliğimden değil, yanlış anlaşılmanın yaratacağı hukuksal sorunlar konusundaki duyarlılığımdandı.

Türkçe' en Almanca'ya çeviride terim seçiminde yer yer kararsızlıklar yaşadığım oldu. Örneğin kaynak metinde geçen : « Her şeyde üstüne gelerek dayak attığını » cümlesini Almanca'ya « es war alles ein Grund von ihm geschlagen zu werden » şeklinde çevirdim. « üstüne gelmek » kavramının Almanca'da da bu şekilde ifade edilebileceğinden emin olmadığımndan her koşulda oradaki anlamı bozmayacak veya bir katkıda bulunmayacak bir anlatım yolunu tercih ettim.

« gereği düşünüldü » ifadesini bire bir çevirmeyi tercih etmem durumunda, erek anlaşılacak bir anlam ortaya çıkacaktı. Paralel metin çalışması yaparak, neredeyse bu tür çevirilerde yerleşmiş olan « Beschlossen und Verkündet » ifadesini kullandım.

Türkçe hukuksal metinlerde son bölüm sonuç ve istemler bölümü olarak yer alıyor. Oysa koşut metin taraması yaptıktan sonra bu tür almanca metinlerde sonuç kısmında sadece karar anlamına gelen « Beschluss » ifadesi geçtiğini gördüm. Bire bir çeviri stratejisi yerine « Beschluss » yazmayı tercih ettim.

SONUÇ

Çalışmamıza öncelikle çevirinin tanımıyla başlanmış, daha sonra çevirinin kültürlerarası bir etkinlik olduğuna değinilmiştir. Diğer bir taraftan çeviride eşdeğerlik sorunu irdelenmiş ve farklı metin türlerine değinilmiştir. Bir alan dili olarak hukuk dilinin zorluğunun nedeni olarak dilsel, uslûpsal ve dilbilgisel yapı farklılıkları vurgulanmıştır.

Diğer taraftan, hukuki metinlerin, çevirilerinde erek dilde de kaynak dildeki metnin işlevselliğini aynı şekilde erek dilde de yaşatabilmek için gerekli alan bilgisinin edinilmesinin önemine ve koşut metin çalışmasının bu aşamada çevirmenin alan bilgisine sağlayacağı katkı vurgulanmıştır. Çünkü bir uzman olan çevirmenden sorumluğu itibariyle beklenen alan bilgisinin tam, özgüveninin tam, konunun hakimi, sınıf içi koşulların ötesinde gerçek dünya koşullarında işlevsel kararlar alabilen ve bu kararları somut verilerle gerekçeleyen bir yetkinliğe sahip olmasıdır.

Bu çalışma, hukuk alanının sadece küçük bir kısmını kapsayan Almanca ve Türkçe boşanma ilamlarını ve bu ilamların kaynak metin örnekleriyle Almancadan Türkçeye ve Türkçeden Almancaya yapılan çevirilerini içermektedir. Bu bağlamda, çeviri aşamasında alınan kararlara değinilmiş olup, çevirilerin değerlendirmesi yapılmıştır.

KAYNAKÇA

- AKTAŞ, Tahsin (1996) “Çeviri İşlemine Genel Bir Bakış”, Orsen Matbaacılık, Ankara.1996,s. 5
- AKTAŞ, Tahsin (1996) “Çeviri İşlemine Genel Bir Bakış”, Orsen Matbaacılık, Ankara.1996,s.144 Alman Hukuk Mahkemeleri Düzeni /ZOP
- BERK, Özlem (2005) Kuramlar Işığında Açıklamalı Çeviribilim Terimcesi. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- BHATIA,V.K. (1993), *Analysing Genre: Language Use in Professional Settings*, London: Longman.
- BULUT, Alev (2006) Aşk Dört Harfli Bir Sözcüktür! *Varlık*, Haziran, 11–12.
- BOZTAŞ, İsmail (1993): *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*,Cilt 10 / Sayı 2.
- BOZTAŞ, İsmail (1993) Çeviri, Çevirmen, Dilbilim İlişkisi, Çeviride Eşdeğerlik ve Kayıplar. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 10/Sayı 2, 55–65.
- DİZDAR, Dilek (2006) Çevirinin Sınırları ve Çevirmenin Sorumlulukları. *Varlık*, Haziran, 5–6.
- GROFFIER, E. (1990). *La Langue Du Droit*. Meta 35, no: 2, 314-331.
- <http://www.erudit.org/revue/meta/> adresinden alınmıştır.
- GÜNAY, Doğan (2001), *Metin Bilgisi*, İstanbul, Multilingual Yayınevi.
- ERUZ, Sakine (2000), Çeviride ve Çeviri Eğitiminde Koşut Metinler, İstanbul Üniversitesi Rektörlük Yayını, yayın no:4248, s.92
- İŞCEN, İsmail (2002): ‘Çevrim Kuramı Çeviribilimin Temelleri Üzerine’,Seçkin Yayıncılık, Ankara
- KOLLER, Werner (1979). *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Heidelberg: Quelle und Mayer Verlag.

- KOLLER, Werner (1987) *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Heidelberg.
- LEDERER, M. (1994). *La Traduction Aujourd'hui*. Paris: Hachette F.L.E.
- NEWMARK, Peter (1988), *A Textbook of Translation*, Herdforshire Prentice Hall International (UK) Ltd.
- POPOVIC, Anton (1987), *Yazım Çevirisi Terimleri Sözlüğü*, Haz. Suat Karantay-Yurdanur Salman, MetisYayınları, s. 9
- REISS, Katharina “ *Betik Tipi ve Çeviri*”, Çev. Ahmet Cemal, Bağlam, 1979, s. 309
- RIFAT, Mehmet (1995) “*Çeviri ve Çeviri Kuramı Üstüne Söylemler*”, Düzlem Yayınları.
- STOLZE, Radegundis (1994), “*Übersetzungsmethode*”, Günther Narr Verlag, Tübingen, s. 109
- TOURY, G. (2004), “ *Çeviri Normlarının Doğası ve Çevirideki Rolü* ”, Çev. Saliha Parker, *Çeviri Seçkisi-2*, Derl. : Mehmet Rifat, (İstanbul, 2004, Dünya Yayınları), s. 233–254.
- VARDAR, Berke (1981): *Çeviri Konuşmaları Yazko Çeviri*, Sayı 2.
- WILLS, Wolfram (1977) *Übersetzungswissenschaft. Probleme und Methoden*. Stuttgart.
- YAZICI, Mine (2005) *Çeviribilim Temel Kavram ve Kuramları*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- YAZICI, Mine (2007) *Yazılı Çeviri Edinci*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

ÖZGEÇMİŞ

1975 yılında Almanya'nın Frankfurt kentinde dünyaya gelen Sıla MUTLU, ilk orta ve lise öğretiminin bir kısmını Frankfurt'ta tamamladı. 1993 yılında T.C. Marmara Üniversite'si Atatürk Eğitim Fakültesi Alman Dili ve Eğitimi Bölümünde üniversite eğitimine başladı. Mezun olduktan sonra iş yaşamına çevirmenlik ve öğretmenlik yaparak başladı. Sonrasında ise T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans eğitimine başladı.